

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

Haymarket 1-6100

Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Thursday, June 4, 1981

Nr. 109

SOVIETŲ KARO LAIVAI KARIBŲ JŪROJE

SUKILIMAS BANGLADEŠE PADARĖ DAUG NEISDILDOMŲ NUOSTOLIŲ

ZUVO SUKILĖLIŲ VADAS IR DU JO ADJUTANTAI

DACCA, Bangladešas. — Tik dvi dienas užtrukęs sukilimas Bangladeše baigėsi, palikęs kraštui neįsivaizduojamus nuostolius. Didžiausiu nuostoliu yra laikoma prezidento Zia Rahman mirtis. Jis buvo sukilėlių nužudytas pačioje sukilimo pradžioje.

Zia Rahman buvo Bangladešo armijos štabo viršininkas, 1977 metais tapęs prezidentu. Didžiąją savo gyvenimo dalį jis praleido kovodamas už krašto laisvę ir nepriklausomybę. Ją iškovojo, prezidentas Zia Rahman pradėjo rūpintis žmonių gerove. Kaip tik jo vadovavimo metu Bangladešą nusiaubė liūts ir užplūdimai, padarė daug nuostolių gyvybėms ir turtui. Daug žmonių buvo likę be pastogės. Iš užsienio kraštų atėjusi pagalba užgydė žaizdas ir kraštas pradėjo progresuoti. Ne veltui prezidento laidotuvėse antradienį dalyvavo šimtai tūkstančių asmenų, o visas kraštas liūdėjo. Prie karšto garbės sargyboje buvęs karininkas pareiškė: "Mūsų kraštas niekuomet neras tokio asmens, koks buvo jis. Dabar mūsų kraštui jo praradimas yra per daug skaudus".

Keletui valandų praėjus nuo laidotuvių, valdžia pranešė, kad areštuota 17 karininkų, dalyvavusių sukilime. Jie buvo Chittagong mieste, kurį sukilėliai laikė užėmę dvi dienas. Vyriausybės komunikate rašoma, kad dalis sukilimo dalyvių slapstosi. Jie bus sugauti ir nubauti. Komunikatas taip pat rašo apie sukilimo vadą mjr. generolą Abul Manzur mirtį ir duoda porą versijų. Vienoje sakoma, kad jį nušovė valdžiai ištikimos kariuomenės kareiviai, pasipiktinę jo darbais. Jis buvo sulaikytas kaime ir vedamas į Chittagong miestą. Taip pat buvo areštuoti du sukilimo vado adjutantai, armijos pulkininkai. Juos iš kareivių atėmė ginkluoti ūkininkai ir nužudė.

Nepatikrintomis žiniomis, A. Manzur buvo sužeistas suimant ir mirė vežant į ligoninę, gi abu pulkininkai žuvo toje atakoje. Taip pat sakoma, kad Manzur buvo sušaudytas Chittagong karo laivoje areštiniame, po dviejų valandų jį sulaikius su žmona ir 3 vaikais už 17 mylių nuo miesto.

Manzur buvo nepatenkintas perkėlimu į sostinę ir paskyrimu biurokratiniam darbui. Jis tikėjosi tapti Bangladešo kariuomenės štabo viršininku, bet jį tą

postą prez. Zia paskyrė generolui H. M. Arshad.

PREZIDENTAS APLANKĖ SPAUDOS SEKRETORIŲ

WASHINGTON, D.C. — Antradienį prez. Ronaldas Reaganas aplankė Baltųjų Rūmų Spaudos sekretorių James S. Brady. George Washington universiteto medicinos skyriuje, sužeistą šūviu į galvą laike atentato prieš prezidento gyvybę kovo 30 dieną. Vizitas užtruko 16 minučių. Prez. Reaganas pareiškė, kad pareigos tebelaukia ir Baltieji Rūmai labai pageidauja jį vėl pamatyti. Sekretorius Brady atsakė, kad gydytojai dar jo neišleidžia. Jis džiaugiasi prez. Reagano greitu pagijimu ir per radiją bei televiziją seka jo darbus.

Prezidentą lydėjo Baltųjų Rūmų štabo viršininkas James A. Baker ir einais spaudos sekretoriaus pareigas Larry Speakes. Pasikalbėjimuose dalyvavo Brady žmona Sarah. Jis juokavo, kad joks ligonis nesulaukia vizituojaus prezidento.

GRASINIMAI BRITŲ KARALISKAI ŠEIMAI

LONDONAS. — Pirmadienį Dovernio tūsto Scotland Yard su laikė 42 metų JAV pilietį Ronald Zen, nelegaliai gyvenantį Anglijoje. Jis kaltinamas netikros bombos arba petardos pasiuntimu karalienei Elzabetai II, taip pat grasinimu nužudyti princą Charles ir jo sužadėtinę Dianą Spencer. Jis taip pat grasino išspręsdinti virš 100 bankų. Teismas už jį jokio užstoato nepriima ir pradės procesą skeliant antradienį.

Scotland Yard kalbėjojas pareiškė, kad Zen yra artistas. Jo reikalavimai bei motyvai neskelbiami.

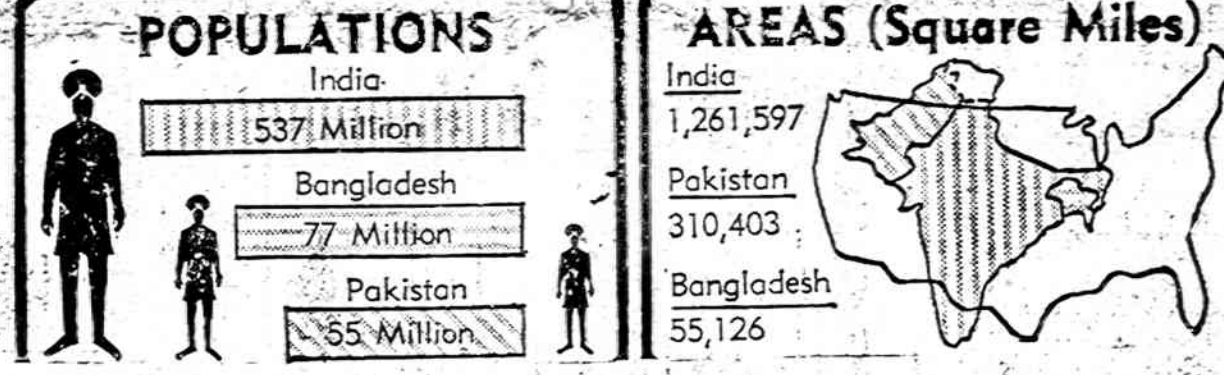
IS ŠECHO UZDIRBO 900,000 DOLERIŲ

ROMA, Italija. — Vienas išradimas ir darbštus italas, apstatęs visą turtingą arabų vilą dirbtinomis palmėmis, uždirbo 900,000 dolerių.

Arabas buvo pasistatęs gražią vilą, bet jis jokiu būdu negalėjo jos apsidinti palmėmis, nes palmės ten neprisigydo. Jis buvo prisodinęs gerų palmių, bet jos už poros dienų nuvydavo ir išdžiūdavo.

Italui atėjo mintis pagaminti dirbtines palmeles. Nors jis turėjo nemažą problemą savo užsibrėžtai minčiai įvykdyti, vis vien išradiniam italui pagaliau pavyko viską pagaminti — šakas, lapus, žierves ir t.t. Po to pritaikė tinkamas spalvas ir viską nuvežė į Džidos priemiestį ir susodino aplink maudymosi baseiną, takus ir kur buvo nurodyta.

Turtuolis pasikvietė visus savo gimines ir parodė, kaip gražiai apsidintęs jo žalios palmės. Už įdėtą darbą italui davė 900 tūkst. dolerių. Dabar tokias

Bangladešas palaikė prezidentą Zia Rahman, o ūkininkų grupė užsienin bėgti besiruošiantį sukilimo vadą gen. Manzur skaudžiai sumušė ir galutinai užmušė. Bangladešas yra nauja valstybė, anksčiau žinoma kaip Rytų Pakistanas, iškovojo savo nepriklausomybę 1971 m. gruodžio mėnesį. Lietuviškai paprastai minimas kaip Bengalija.

RUSAI KRITIKUOJA LENKŲ KOMUNISTUS

MASKVA, Rusija. — Sovietų "Tass" agentūra paskelbė ir išsiniūtinę visai sovietinei spaudai aštrią Lenkijos komunistų partijos kritiką. Rusų agentūrai nepatinka, kad Lenkijos komunistai padarė Solidarumo unijai nepaprastai didelės nuolaidas. "Tass" mano, kad tokių didelių nuolaidų neturėjo daryti.

Idomžiausia, kad "Tass" remiasi ne rusų komunistų partijos nutarimu, bet jie remiasi prieš mėnesį vieno paprasto darbininko Kotovičiaus paskelbtomis kritiškoms pastaboms. Straipsnelyje parašė kažkoks S. Ovčar. Jis pasakė, kad lenkų centro komitetas labiau pakęs komunistų partiją, negu komunistų paskelbtai nutarimai 1970 metais.

Liepos 14-18 dienomis Lenkijoje bus suauktas dar vienas komunistų partijos suvažiavimas. Praeitomis dviem savaitėmis padaryti lenkų komunistų nutarimai. Jie gali būti atmetti arba pataisyti suvažiavimo metu.

Jewel krautuvės pradėjo pardavinėti dar 14 "generic" produktų, kurių tarpe yra sūris, apelsinų sūnis ir jogurtas. Dabar krautuvėse yra virš 200 "generic" produktų.

"oazes" nori įsitaistyti ir kiti arabai.

LESEK VALENSA JAU NORI TRAUKTIS IS SOLIDARUMO UNIJOS VADOVYBES

SOVIETŲ SPAUDA KRITIKUOJA LENKIJOS KOMUNISTŲ PARTIJOS VADOVYBĘ

ŽENEVA, Šveicarija. — Lešek Valensa, Lenkijos darbininkų unijų astovas tarptautinėje darbininkų konferencijoje, pareiškė, kad jis norėtų pasitraukti iš Lenkijos Solidarumo unijos darbininkų pirmininko pareigų. Vadovavimas unijos centro komitetui ir dalyvavimas įvairiuose posėdžiuose jį tiki išvargina, kad tas pradeda atsiliepti į jo sveikatą. Nuo praėjusių metų rudens jis negalį tinkamai pailsėti. Jeigu jis gauna keturias valandas poilsio, tai labai gerai, bet dažnai jam nėra nei keturių valandų. Be to, jis turi žmogų, vaikus, ir privalo su jais praleisti daugiau laiko, o ne tik atsiliepti pasimatyti.

Valensa dirbo Dancigo Lenkijos laivų statybos dirbtuvėse. Jo specialybė — elektrotechnika. Kada dirbtuvėse kilo diskusijos apie veiklos planus, daug kas abejojo, ar būtų naudinga ir patartina imtis streiko. Atstovai svarstė ir svarstė, bet negalėjo nuspręsti. Tada L. Valensa paprašė žodžio ir įtikino daugumą, kad būtina turi būti paskelbtas streikas ir visi darbininkai turi vieningai laikytis. Jis aiškino, kad unijos yra sudarytos darbininkams padėti, kad komunistų partija negali darbi-

ninkų sąskaita iškovoti visokių privilegijų savo nariams. Darbininkų unijų atstovai sutiko su Valensos samprotavimu ir nutarė paskelbti streiką. Tai buvo didžiausia sensacija visoje Lenkijoje. Atvykus vyriausybės vicepremierį tartis su darbininkais, Valensa padiktavo jam visas darbininkų reikalavimus sąlygas. Norėjo didesnių algų, daugiau mėnesio, leisti Dancige pastatyti paminklą prieš 10 metų sušaudytiems darbininkams, atimti visas maisto privilegijas komunistams ir kt. Lenkijos valdžia sutiko priimti Valensos padiktuotas sąlygas. Nuo tos dienos jis tapo Lenkijos didvyriu. Jis buvo kviečiamas į mityngus papasakoti, kaip Dancigo darbininkams pavyko iškovoti savo teises. Streikas pasklido po visą kraštą. Tų streikų buvo daugiau negu reikėjo. Valensa atliko didelį organizacinį darbą, bet dabar pajuto, kad jo entuziazmas jį nuvedė toliau negu jo fizinės jėgos leidžia, todėl labai pervargto ir atsitolino nuo šeimyninio gyvenimo. Dabar jam reikalingas poilsis ir laisvesnis laikas, kad galėtų viską ramiai persvarstyti.

NIKARAGVOS APSAUGAI NEREIKIA TIEK KARIŲ IR KARO MEDŽIAGOS

JAV IMSIS PRIEMONIŲ, JEIGU SALVADORE PASIRODYS SOVIETŲ TANKAI IR KARIAI

WASHINGTON, D.C. — Sekretorius Alexander Haig, redaktorių konferencijoje, atsakydamas į vieno redaktoriaus paklausimą, pažymėjo, kad Nikaragva pernelyg stipriai apsiginklavo ir sudarė gerai ginkluotus dalinius. Nikaragvai negresia joks pavojus, jei nereikalingi tokie ginklai ir toks didelis karių skaičius. Joks kaimynas nei rugia įsiveržti į Nikaragvos teritoriją.

Laikraščių redaktorių konferencijai sekretorius pasakė pagrindinę kalbą. Jis tiesmukai atsakė į kelių redaktorių iškeltus klausimus. Konferencijai baigti pakvietė visus konferencijos dalyvius užteiti diplomatus priimti salę, pasižinūrėti ir reikšmingus istorinius dalykus ir pasiaiškinti. Buvo susidarys įspūdis, kad ir pats sekretorius netrukus ten užsisia.

Bet taip nebuvo. Sekretorius studijavo paskutinius pranešimus, o trečiadienio rytą pranešė spaudai, kad Karibų vandenyse yra keli Sovietų karo laivai. Visi suprato, kad reikalingas rimtas Sovietų karo laivai turi teisę plaukioti Karibų vandenyse, bet tie laivai atsirado tuo metu, kada rusų ginklai vėl pradėjo plaukti į Nikaragvą. Gvatemalą ir kitas Vidurio Amerikos valstybes.

Pranešimas sako, kad JAV ir kiti demokratiniai valdomi kraštai labai atidžiai seka ginklų ir karių gabenimą į Salvadoro pakraščius. Jeigu naujai atvežtų ginklų tarpe bus ir Sovietų tankų, tai tada JAV imsis priemonių ginklus suvaldyti pačioje ginklų bazėje. Visiems aišku, kad ta naujoji bazė yra Kuba. Diktatoriaus Castro pasigyrimas nebuvo tuščias. Jis pareiškė, kad jis ne tik nebuvo JAV, bet jis yra ir pasiruošęs prieš jas kovoti. Castro moka pasigirti, bet šį kartą jis buvo gerai informuotas apie Sovietų valdžios planuojamą įsiveržimą į Salvadorą.

Iki šio meto Salvadore buvusios komunistų karo jėgos nepajėgė krašto vadovybės paimti į savo rankas. Jeigu JAV nebūtų pakeitusios savo taktikos, tai šiandien Salvadorą valdytų komunistai.

Šiandien visi pripažįsta, kad taktiką Salvadora atžvilgiu reikėjo keisti ir teikti Salvadora karo jėgoms reikalingą paramą. Ta parama, palyginus, buvo nedidelė, bet Salvadora kariai padarė įsiveržėliams didelius nuostolius. Reikia manyti, kad Salvadora ir toliau ginsis. Bet jeigu rusai iškels kaimyninėse valstybėse rusiškų tankų, tai tada pozicija pasikeis. Salvadora neturi tankų. Salvadora kariai moka reikalingi tankai. Jie turės mokėti, kaip tuos tankus naudoti.

JAV diktatorių Castro, yra įsėjusios apie Kubos pavertimą karo medžiagos sandėliu Vidur-

TRUMPAI IŠ VISUR

★

— Wieboldt krautuvės Chicagoje praeitais metais turėjo \$1.19 milijono nuostolių, o užpernai — \$1.24 mil. Nuostoliai atsirado dėl išlaidų padidėjimo.

— Pilsbury Co. paskelbė, kad parduoda 1.5 milijono akcijų, po \$41.75 už akciją. Pinigai bus naudojami bendrovės praplėtimui.

— Volkswagen dirbtuvės, New Stanton, Pa., savaitei sustabdė visą produkciją dėl mašinų operavimo didelių išlaidų.

— Penkiems imigracijos departamento valdininkams iškelto bylos už žiaurų elgesį su kubiečiais Fort Chaffee, Ark., stovykloje.

— Vienuolika Kongreso narių iškėlė teismą bylą prieš JAV vyriausybę, reikalaudami atsaukti iš Salvadora amerikiečių karinius patarėjus ir sustabdyti karinę paramą.

— Stone Container bendrovė, Columbia, S.C., pradėjo gaminti medinius indus bei kitus produktus.

— Dauguma New Yorko bankų sumažino nuosimčius už paskolas ir dabar ima 20%. Paskutiniu metu nuosimčiai už paskolas buvo pakilę.

— Balandžio mėnesį vienos šeimos naujų namų pardavimas sumažėjo 13.5%. Tokių namų per metus parduodama apie 441,000.

— Teisingumo departamentas patraukė teisman 71 metų Kalifornijos gyventoją Otto von Bolschwing. Jis kaltinamas nuslėpus nuo imigracijos įstaigų savo praetį. Jis buvęs nacių partijos narys, SS kapitonas ir Adolfo Eichmanno patarėjas. Kaltinamas gavo pilietybę New Yorko 1959 metais. Bolschwing pareiškė, kad kaltinimai nėra teisingi. Jis niekad nedirbęs Gestape, nebuvo SS nariu. Jis dirbęs Amerikos OSS įstaigai, dabartinei CIA, kuri pasiuntusi jį į Austriją, nuleisdama parašiusiu.

rio ir Pietų Amerikon siūsti. Šis pareiškimas diktatoriui yra žinomas. Jam taip pat turi būti aišku, kad ginklų siuntimas į Vidurio bei Pietų Ameriką nepageidaujamas. Jungtinės Valstybės turės imtis priemonių tų ginklų vežimui sustabdyti.

JAV vienos tokio sprendimo nedarysiančios. Ginklai vežami į Centro Ameriką vyriausybės verstai, naujomis valdžioms sudaryti. Pasitarime turės dalyvauti valstybės, prieš kurias tie ginklai nukreipiami.

Atidžiai sekami Sovietų karo laivai, pasirodę Karibų vandenyse.

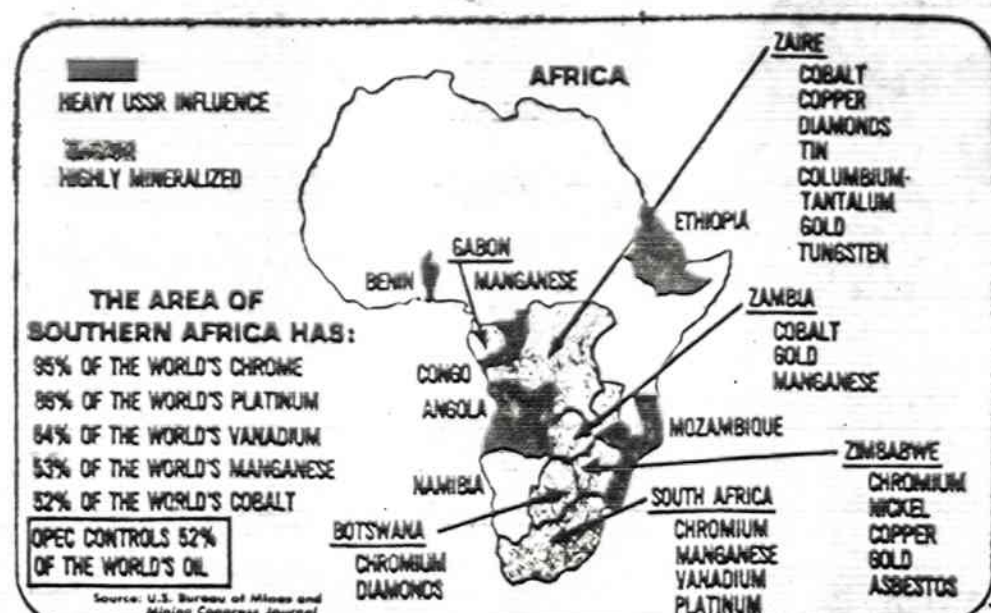
KALENDORELIS

Birželio 4: Pranciškus, Grėbėja, Biržė, Aidis, Strazdas.

Saulė teka 5:17, leidžiasi 8:21.

Oras šiltas, liš.

Mineralai žymiai svarbesni už aliejų

Kremluje sėdintieji Sovietų Sąjunga, visam pasauliui į akis pūdami "taikos" dūmus, revoliucijos, teroro ir net ribotų karų stengiasi paglemžti dar laisvas pačias svarbiausias mineralines žaliavas sritis. Amerikai, tiek ir laisvosios pasaulio tautos mineralai yra labai svarbūs. Dėl jų tad ir vyksta nepaliaujamos grumtynės.

Lietuvių draugas ir dažnai atsilankantis į Cicero Lietuvių tautinius parenginius šeštosios kongresinės apylinkės atstovas LAV Kongrese Henry J. Hyde, savo 1961 m. gegužės mėnesio biuletenyje rašo, kad laisvajam pasauliui ir tiek pat JA Valstybių nepriklausomybei būtų didelis pavojus netekus mineralinių žaliavų šaltinių. Esą, jie yra žymiai svarbesni už žemės aliejaus šaltinius. Todėl, pasak atstovo Hyde, dėl mineralinių žaliavų vedamos ekonominės ar kitokios imtynės yra pačios svarbiausios. Bet gi, amerikiečiai mano, kad JA Valstybės yra tiek turtingos žemės turtais ir įvairių metalų žaliavomis, kad dėl jų nėra reikalo kvaršinti galvas. Pasak Atstovo Hyde, amerikiečių "store shelf" galvosena klaidingai jiems laidoja, jogei metalo žaliavų bei jų atsargų kiekvienu atveju visada bus pakankama.

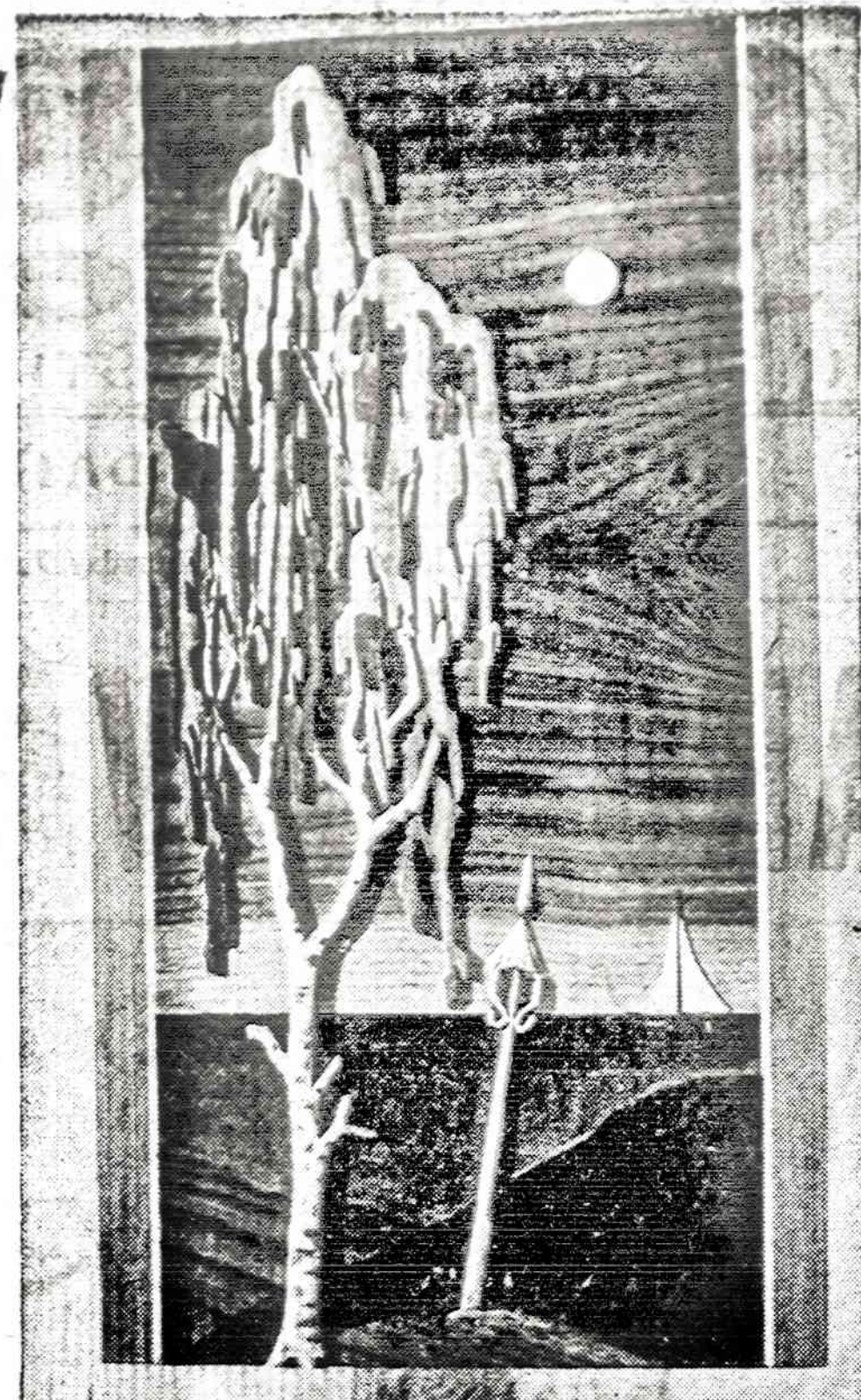
kamai. Esą, taip save apgaudinėjant, nei nenujauciama, kad Amerika artinasi prie žūtutinės krizės. Ir tai patvirtina žemės turčių ir kasyklų vyriausio komiteto Kongrese pirmininkas James Santini: "Mūsų tauta yra giliai įklimpusi į tylų, bet kritišką karą dėl pasaulioje esančių strateginių mineralų. Uzdarytomis akimis, mes faktinai esame patys save pasmerkę ir pažeidę, nesistengdami įsigilinti ir iškelti į viešumą mineralų svarbą, jų priklausomumą..."

Mineralų svarba. Pasak "Mining Congress Journal", kad patenkinus civilizuoto amerikiečio kasdienius reikalavimus, kiekvienas metais reikia suvartoti milijonus svarų įvairių mineralų. Esą, per visą naujai gimusio amerikiečio gyvenimą reikia suvartoti 1050 sv. švino, 1050 sv. cinko, 1750 sv. vario, 4550 sv. alu, minijaus ir net 91000 sv. geležies bei plieno. Ir tuo, tais visais skaičiais nereik stebėtis, tai natūralu, kadangi amerikiečiai namai, kelionės, darbovietės ir tt. ir tt. neskaityt suvartojimo žemės aliejaus, priklauso nuo kietųjų mineralų bei jų žaliavų. Jų dėka tik patenkinama civilizuotos ir supramoninto krašto visuomenės kasdieniški reikalavimai. Jei tie reikalavimai ne-

įmanoma būtų patenkinti — sugriūtų visa amerikiečių gyvenimo sistema, jos ūkis. Tuo pačiu, aišku, imtų griūti ir visas laisvasis pasaulis.

Ar JA Valstybės yra tvirtai nepriklausomos? Zvelgiant iš mineralų ir tauriųjų metalų taško, turint omenyje jų reikalingumą ir svarbą, galim drąsiai sakyti, kad JA Valstybės negali būti bent ūkiškai pilnai nepriklausomos, nes jos, jų ūkis ir pramonė priklauso nuo užsienyje esančių mineralinių žaliavų, kurias reikia atsigabenti iš kitur, net ir iš Sovietų Rusijos. Pavyzdžiui, Jungtinių Tautų asamblėja, Amerikos atstovui pritarant, pasmerkė Rodeziją (dabartinę Zimbabvę) ir Pietų Afriką. Amerikos Kongresas tuo met nutarė uždrausti iš minėtų kraštų išvežti nikelį ir kitus tauriuosius metalius bei jų žaliavą. Amerikos pramonė tuomet buvo priversta tą taip jau reikalingą žaliavą pirkti Sovietų Sąjungoje, kuri, neatsižvelgiant į Jungtinių Tautų nutarimą, mineralų apdirbtą ir neapdirbtą žaliavą vežėsi iš pasmerktos Rodezijos ir iš P. Afrikos. Juokingiausia, kad Amerikos pramonė buvo tokiu Kongreso nutarimu priversta už Rodezijos mineralus mokėti dvigubą ar net ir didesnę kainą.

Kokius gi kiekius mineralų JAV išveža? Štai, iš užsienio atsigabentama plieno gamyboje labai svarbaus mangano 97%, sintetinio kuro bei kitų medžiagų gamyboje reikalingos platinos išvežama 87%, lėktuvų, ginklų ir tikslųjų mašinų bei įrankių gamybai reikalingo kobalto atsigabentama 93%, aluminijaus gamybai reikalingo bauxito — 93%; ir kiti svarbūs mineralai, kaip cinkas, auksas, nikelis, chromas, potašas, gyvsidabris, pramoniniai deimantai, daugumoje yra užsienietiški. Net gumos gamybai reikalinga žaliava — šimtaprocentiniai užsienietiška.

(J. Laurinavičiaus drožinys) Lietuvos pajūrys

Ką kiti tuo reikalauja? JA Valstybės turi ne tik rungtinauti su kitais pramoniniais kraštais ir tiek su komunistiniais dešimties, taip suvarbių mineralų, bet, taipgi, turi dar rūpintis, kad tų žaliavų ištekliai būtų laisvi, laisvai prieinami, kaip Zimbabvėje, P. Afrikoje ir kitur Afrikoje, Azijoje ar toje pačioje Pietų Amerikoje. Tuo klausimu, "Forbes Magazine" 1960 m. kovo mėnesį paskelbė Train-Smith Kompanijos investavimų patarėjo John Train straipsnį, kuriame rašoma:

"Kaip kadaise Prancūzijos imperatorius Napoleonas Europos valstybes pavertė vasalinėmis šalimis, iškeldamas laisvės šūkį, taip lygiai dabar rusų kuriamoji imperija ištiesia savo grobionišką ranką išlaisvinimo vardu Afriką. Jie ją laisvina, kaip karaisv kuniaką iš bonkos..."

Geologiniu požiūriu, Pietų Afrika ir Rusija, kartu paėmus, šiandien valdo beveik visus mineralų išteklius, kurie būtina reikalingi modernios pramonės gamybai. Todėl, jei Sovietų Sąjunga įstengtų paglemžti P. Afrikos mineralinius išteklius ir savo rankas, Vakarų Pasaulis tuomet būtų taip stipriai išnaudojamas ir iki tokio laipsnio, kokio OPEC'as ir sapnuoti nesapnavo. Jei P. Afrika neišsilaikytų, tuomet Vakarai turėtų pasiduoti išnaudojimui arba mesti į karą prieš galingesnes Sovietų Imperijos karines jėgas..."

Ir tai visiškai aišku, kadangi šiandien P. Afrika valdo viso pasaulio 95% chromo išteklių, 86% platinos išteklių, 64% vanadiumo, 53% mangano ir 53% kobalto, neskaityt aukso, deimantų ir kitko.

Kas dar abejoja p. Train'o orumu bei jo pareikštu teigimu, tegu tad prisimena Sovietų Rusijos premjero Leonido Brežnevo žodžius, viešai pasakytus 1973 metais:

"Mūsų tikslas — laimėti valdymą dvejų brangenybėmis pilnų namų, kurių turtais Vakarai naudoja ir nuo jų priklauso, tai energijos namas Persijos įlankoje ir mineralų — centrinėje Afrikos dalyje ir P. Afrikos valstybės teritorijoje."

Be abejo, Kremliaus ponai ta kryptimi veržiasi ir yra jau daug laimėję. Pereitais metais dabartinis, valstybės sekretorius Aleksandras Haig pareiškė, liudydamas Vyriausiam Kongreso Komitetui:

"Jei kas įvertintų Sovietų Sąjungos veiklą Trečiojo Pasaulio regione — Angoloje, Etiopijoje, Pietų Jemene, Šiaurės Jemene, pietų rytuose Azijoje, Centrinėje Amerikoje ir Karibų Jū-

roje, ir nepateisinamą užpuolimą Afganistano 1979 m. gruodžio mėnesį — kiekvienas tuomet priėtų išvados, kad "išteklių karas" era jau yra prasidėjęs". Kodėl JA Valstybės yra išsivėlusios į tą taip netvarkingą nesvarų mišinį? Priežastis yra labai kompliksuota ir supainiota, bet, nesuklystant, tikriausia galima kaltinti trumparegišką Kongresą ir pereitais krašto administraciją.

PS: Ilinojaus kongresmanas H. J. Hyde, turint omenyje, kad Amerika lengvai gali būti įeina ne visiškai nugalėta, tai bent stipriai pažeista, tad ir pateikė Kongresui svarstyti įstatymą, kuris pavadintas "National Minerals Security Act" ir kurį paremė Kongrese atstovas J. Santini.

St. Petersburg, Fla.

Š. m. gegužės mėn. 27 dieną (R) Lietuvių Bendruomenės St. Petersburgo Apylinkė Lietuvių Klube suruošė K. Čiurlionio minėjimą.

Čiurlionį, kaip dailininką, apibūdino dailininkas Vladas Vaitiekūnas labai išsėmiai skaidrėmis pailiustruodamas jo kūrinius. Kai kurie kūrinių sujungti su poeto eilėrašiais, kuriuos paskaitė ponis A. Šukienė.

Muzikas Petras Armonas pasigerėtinai visuomenę supažindino su geniale Čiurlionio muzika, taip pat pailiustruodamas skaidrėmis jo tapybinius kūrinius: simfoninę poemą "Jūra", "Miškas" ir keleta liaudies dainų kompozicijų; taip pat paskaitė Čiurlionio literatūrinį kūrinių apie jūrą.

Minėjimas praėjo pakilioj nurodant, o publika jautėsi kaip tikrojo meno šventė.

Po minėjimo visi buvo pavaišinti kavute su ponučių pagamintais pyragaičiais.

Dalyvis

IMPORTANT NEWS FOR BACKACHE SUFFERERS!

MOMENTUM® Tablets are 50% stronger than Doan's. Before you take Doan's Pills for muscular backache, remember this: MOMENTUM Tablets are 50% stronger than Doan's. That means MOMENTUM gives you 50% more pain relief per dose to relieve backache. To reduce pain, soothe inflammation, relax muscles, loosen — you can move more freely in minutes! There's no stronger backache medication you can buy without a prescription than MOMENTUM Tablets. Take only as directed.

No. 79

ATSIMINIMŲ PLUOŠTAS

(Tėsinys)

Jie tardamies esą visų žmonių reikalų ir troškimų gynėjai, akieplėšikai skelbia, esą reikia atimti visą tai, kas atskirų žmonių buvo įsigyta arba teisiu paveldėjimu, arba proto bei rankų darbu, arba taupiu gyvenimu ir visa tai pavesti bendrai naudoti. Tuos visus miraužus jie skelbia savo susirinkimuose, platina liaudyje gausiais periodiniais ir neperiodiniais leidiniais. Tą sukėlia skiršintose visuomenėje tokią didelę neapykantą prieš valdovų orumą ir valdžią, jog apsvaigę išdavikai, nepakęsdami jokio varžto, nekartą labai staigiai bei niekšiskai atkreipia ginklus prieš tuos pačius valdovus." (Popiežių enciklikos, 35-36 ps.).

Garbingieji broliai Lietuvoje dar nebuvo matę visų tų blogybių, kurias, popiežiaus žodžiais tarant, neša su savim socializmas ir kurios taip išgąsdino bei socializmui piktai nuteikė popiežių Leoną XIII. Bet, jei Roma ir juos šaukė kovon su gresiančiu pavojumi, tai reikėjo budėti, saugoti ypač jaunimą ir pulki prieš, kur jis bėpasirodytų. Pirmieji Lietuvoje perkūnai iš bažnyčios sakyklos prieš socialistus, berods, bus kritę Vilniuje.

O iš kitos pusės buvo ir Lietuvoje minimi Grinevičiai, Janavičiai, Lukaševičiai, Pilsudskiai ir kiti, kurie už savo socialistinius įsitikinimus ir revoliucinę veiklą prieš despotinę caro valdžią sumokėjo gyvybę ar ilgų metų katorgą ir šviečiančių žibintų ėjo savąjį gyvenimo kelią, vėlesnėms kartoms palikdami sektiną pavyzdį.

Ko paklausti ir kuo pasekti? Ir jei pasisavins socializmo kelią, kiek jam yra pagrindo mūsajame gyvenime? Daugumas jaunimo, besidėjusio į socialistinę veiklą, buvo paveikta moralinių motyvų ir iš anksto atsakė: Nepretenduodamas pilniau paivaizduoti, kas buvo tuomet Lietuva, noriu sekančiuose skyriuose duoti kiek duomenų apie tuometinį Lietuvos žemės ūkį, jos pramonę bei bandyti apibūdinti atskirų visuomenės grupių padėtį ir jų vaidmenį krašto ūkiskame ir kultūriname gyvenime. Naujų idėjų bei siekimų žadintoju yra pats gyvenimas, ir tik to ju nedelsdamos prigyja, kurios randa sau paruoštą dirvą. Tautinis lietuvių sąjūdis turėjo paklusti tam pačiam dėsniui. Jis plito tautoje ir stiprėjo dėl to, kad bandė nešti atsakymą klausimams, kurie vargino ir lietuviškąjį kaimą. Pats sąjūdis, susiskaldydamas ir šakodamasis, kaip pati visuomenė, atitiko pribrėžtus tautos reikalavimus ir dėl to tarpo. Pasikėsinau pavaizduoti ir jo eigą. Tos eigos kiek pilnesnį vaizdą atkariau tuo met eį, "Varpas" ir jo palydovas "Ūkininkas", "Apžvalga" ir ją pakeitęs "Tėvynės Sargas", so-

cialdemokratų laikraščiai, "Lietuvos Darbininkas", "Aidas Lietuvos darbininkų gyvenimo" ir "Darbininkų Balsas". Deja, ta literatūra, jau pradėjusia byrėti dėl laikui neatsparaus popieriaus, galėjau pasinaudoti emigracijos sąlygose tik iš dalies.

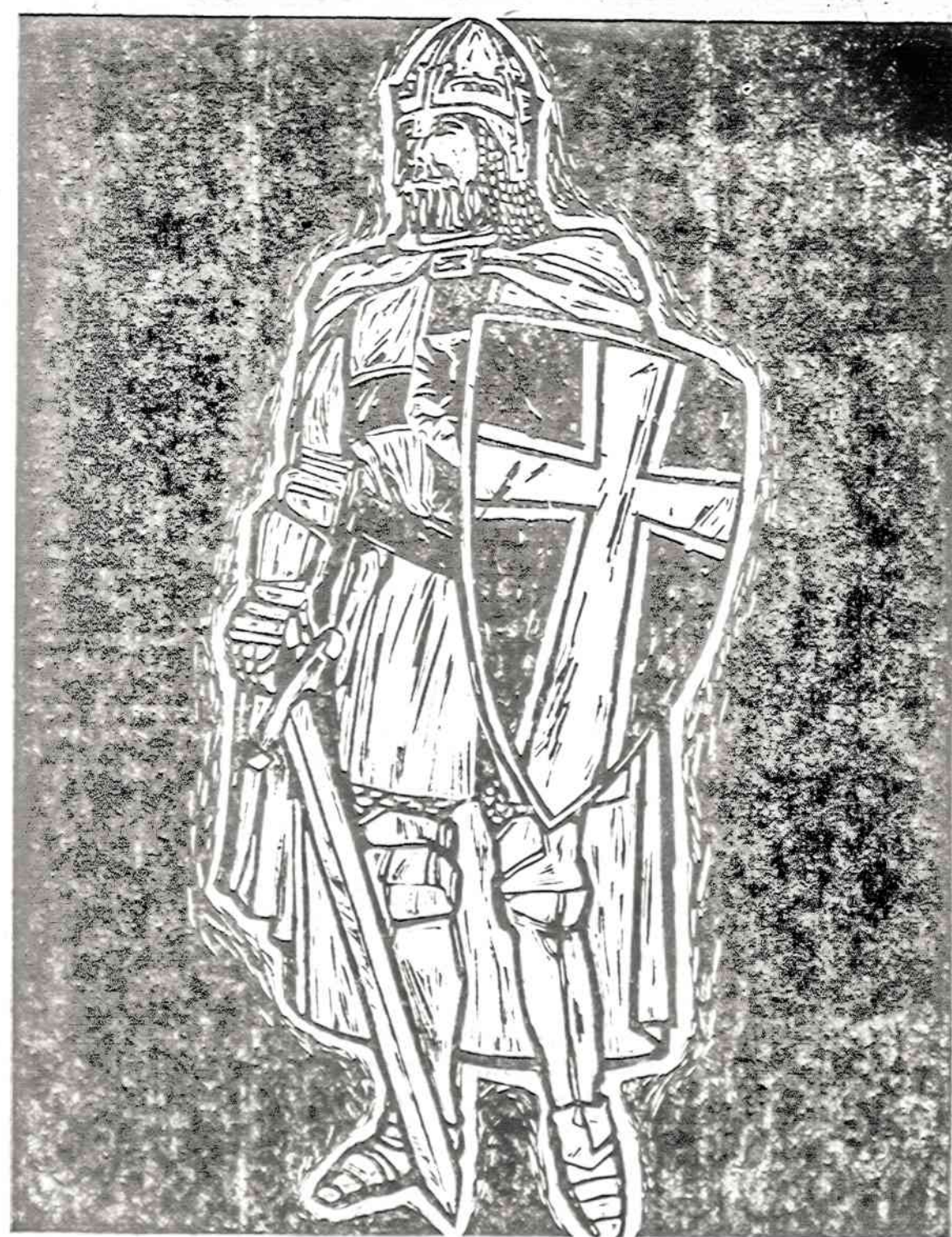
LIETUVOS ŽEMES ŪKIS

Žemės valdymas

Kai Lietuvoje buvo panaikinta baudžiava, Lietuvos žemė buvo padalyta tarp dvejų socialinių luomų: visiškos nuosavybės teisėmis — tarp dvarininkų ir valstiečių; buvusieji baudžiauninkai turėjo jiems skirtą žemę išsipirkti. Buvo dar ir kitų žemės valdytojų. Caro valdžia pasisavino Lietuvoje didelių miškų plotus, daugiau kaip 500.000 deš. ir tik nedaug dirbamos žemės. Bažnyčioms ir vienuolynams visose Lietuvos gubernijose priklausė apie 50.000 deš.; miestams, visokioms įstaigoms ir svetimtaučiams apie 25.000 deš. Bet, palyginus su visa žeme visose trijose gubernijose, imant Vilniaus gubernijos penkis apskritis ir Suvalkų gub. šešis apskritis, — jos buvo 6.576.636 deš., — tai nebuvo daug. Be dvejų minėtų pagrindinių luomų kaime gyveno ir daugiausia iš žemės mito dar trečia gausi socialinė grupė — bežemiai. Paciuose dvaruose baudžiaivos metais dirbusiųjų tik mažoji dalis pasilaisvinama gavo po mažus žemės sklypus. Daugumas jų nieko negavo ir pasilikę dvarų žemę dirbti kaip laisvąjį samdomi darbininkai arba pabiro po visą kraštą kaip amatininkai, sklypininkai, atsitiktiniai padieniai ar ūkininkų samdiniai.

Kaip atrodė žemės valdymas mūsų krašte, apie 40 metų pralinkus nuo baudžiaivos panaikinimo, šio šimtmečio pačioje pradžioje? Prof. Albinas Rimka 1922 metais yra parašęs veikalą "Lietuvos ūkis" ir jame kaip tik šį klausimą ir aiškina, pasinaudodamas rusų laikų statistikos duomenimis. Iš to veikalo imu tris lenteles. Pirmoji rodo žemės valdymo paskirstymą tarp bajorų-dvarininkų, valstiečių-ūkininkų, valdžios ir įvairių įstaigų Kauno, Vilniaus ir Suvalkų gubernijose. Iš Vilniaus gub. imamos penkios apskritys: Vilniaus, Lydos, Ašmenos, Švenčionių ir Trakų. Iš Suvalkų gub. šešios: Suvalkų, Seinų, Namiestio, Vilkaviškio, Kalvarijos ir Marijampolės. Antroje lentelėje duodama duomenų apie ūkių skaičių tame pačiame Lietuvos plote ir duotas ūkių suskirstymas pagal jų dydį ir skaičių, baigiant ne didesniais kaip 100 deš. ūkiais. Pagaliau trečioji lentelė duoda gyventojų skaičius lietuviškame kaime, jų tarpe išskirdama bežemių grupę ir mažžemius iki 10 deš. ūkininkus.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ OPERA • 25m. SUKAKTIS PONCHIELLI OPERA

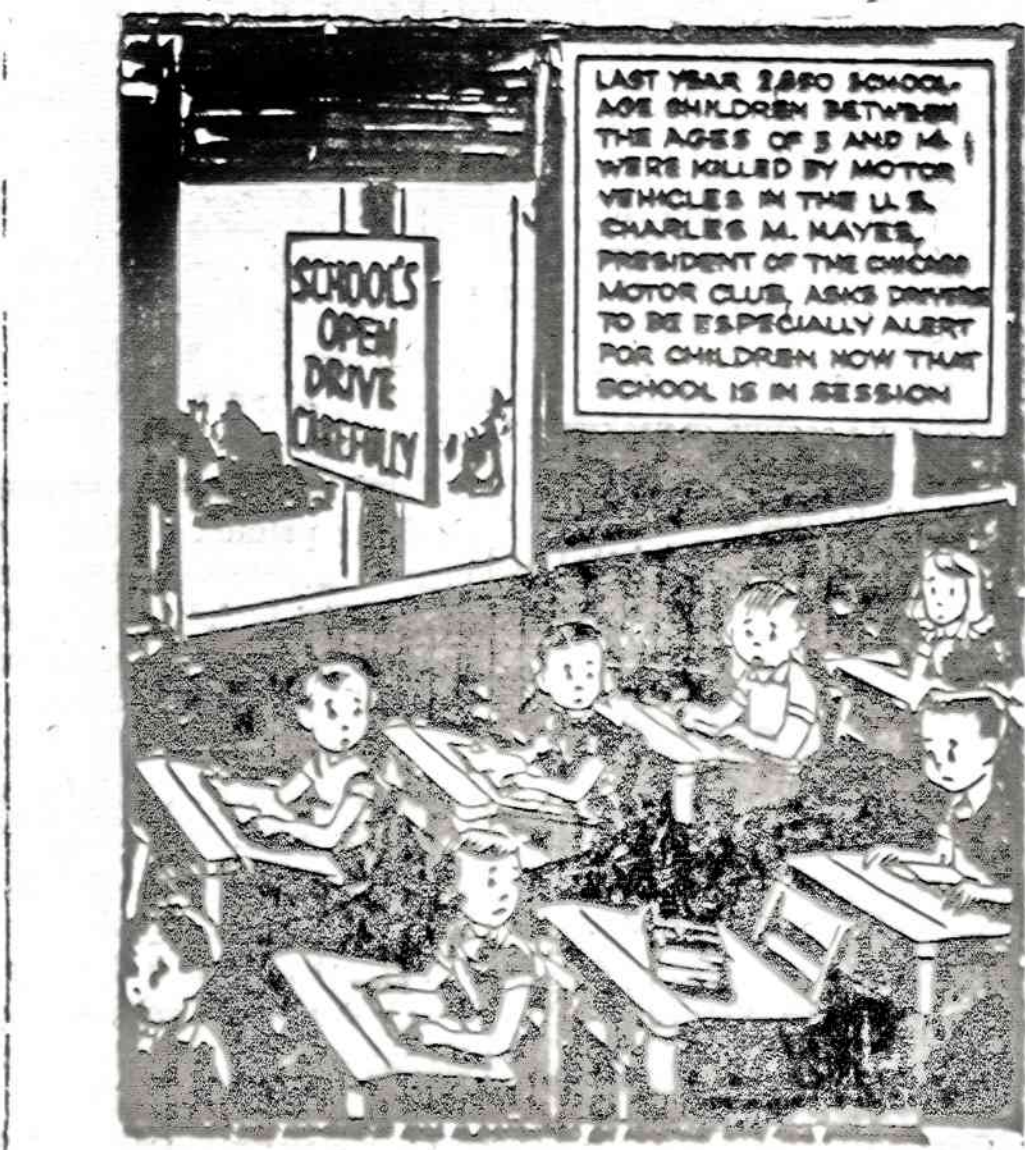
Lituanani

1981m. birželio mėn. • 13d., 8v.v. • 14d., 3v.p.p. • 20d., 8v.v.

Marijos mokyklos auditorijoje, 67th & So. California Ave., Chicago

Bilietai: Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71st, Chicago, Ill. 60629 • 471-1424

Kviečiame visus ir iš visur dalyvauti spektakliuose

Lietuvių kalba — pagrindinis raktas indoeuropiečių kalbų pažinimui

Kalba, mūsų svarbiausioji susižinojimo priemonė, yra tam tikra garsinių ženklų sistema. Kada ir kaip gimė kalba — nėra išspręsta. Ar visos pasaulio kalbos yra kilusios iš vienos kalbos — dar nieks į šį klausimą neatsakė ir vargu kada atsakys.

Vien yra aišku, kad kalba, kiekia šiandien mes turime — nėra pirminė kalba. Pirminė kalba buvo gestų (įvairių judesių), mimikos ir tam tikrų garsų kalba. Žmogaus žodynas buvo labai menkas, bet jis augo kartu su žmogaus kultūrinio gyvenimu, nes kalba — žmogaus dvasinių galių kūrinys. Kalba kinta, tai kalbėjimo išdava. Tų kalbos kaitimo priežasčių yra daug ir aš čia jų neminėsiu. Nors kalba kinta, bet tas kalbos kaitimas negali būti per greitai — jis prisiderina prie žmogaus gyvenimo kultūrinės eigos, nes antraip kalba nustotų savo paskirties — socialinės susižinojimo funkcijos.

Ką mes šiandien turime sukurta visose mokslo srityse, tai praėjusios dabarties kartų per visą gyvenimą atsiėmimas. Kiekvieną mokslo šaką, discipliną, savo istorijai turi žymių žmonių, kurie visą savo gyvenimą pašventė vienos ar kitos srities darbui. Jie daug išrado žmonijai naudingų išradimų. Visa, kuomet šiandien naudojame, mums atrodo, kad viskas yra taip lengvai atsiekta, lyg tai būtų iš dangaus nukritę. Bet pabandykim nors minutį perbėgti nuo urvinio žmogaus gyvenimo iki šių modernių laikų gyvenimo, pamatysime, koks tas nuėjimas kelias buvo sunkus ir kiek daug metų praėjo, o visa įvyko tik dėl to, kad žmogus išsiskyrė iš visos gamtos gyvių kalbų, kuri jam padėjo žengti ir laimingai lengvesnį gyvenimą.

Rašto išradimas reikia laikyti pačių didžiųjų išradimų, kuris įgalino žmonių kurti naujas vertybes. Ką amžių eigoje yra sukūrę — raštas visai išaugojo ir tik jo dėka amžių praėjus mums išlieka žinoma. Atimk iš žmogaus kalbą, raštą — žmogus liks kaip ir kiti gamtos gyviai — gyvens primityviu gyvenimu.

Tauta, be savo gimtosios kalbos, pasmerktas išnykimui. Ar mes reikiamai vertiname savo

gimtąją kalbą? Atsakymas: taip ar ne, Dalis lietuvių suvokia gimtosios kalbos reikšmę savo tautos išlikimui, kultūrinių vertybių kūrimui ir pasaulio kalbų mokslo pažinimui. Jie rūpinasi lietuvių kalba — moko savo vaikus jų tėvų gimtosios kalbos. Kita mažą dalis lietuvių nusigrįžta nuo savo tautos, padaro didžiausių skriaudą savo vaikams — neįmoko juos jų tėvų gimtosios kalbos.

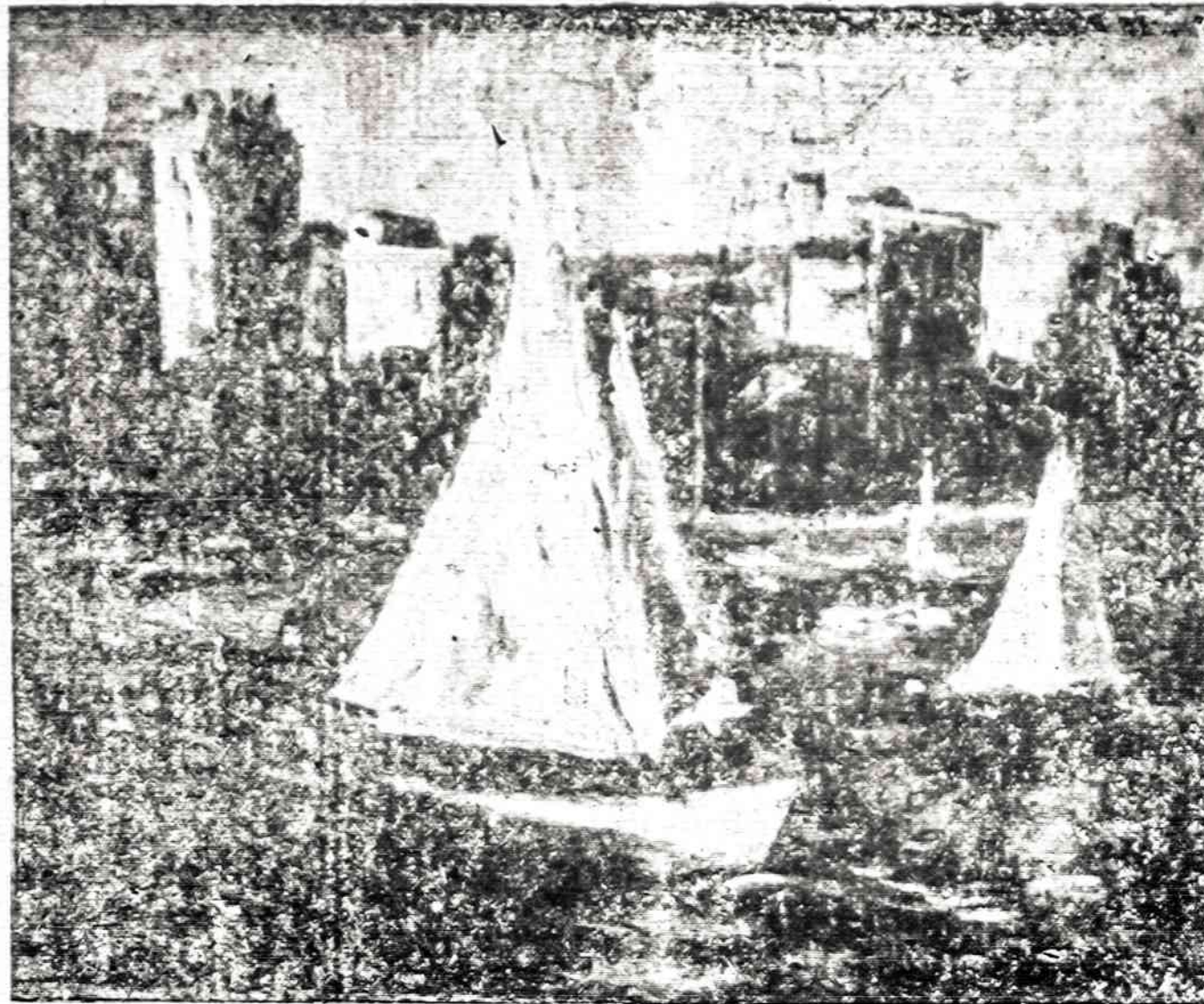
Lietuvių tauta amžių bėgyje turėjo liūdny ir sunkių pergyvenimų: buvo laikai, kada lietuvių diduomenė nesuprato savo gimtosios kalbos reikšmės savo tautai — užuot rūpinęsi savo kalba, prisiėmė svetimas kalbas — nusigręžė nuo lietuvių kalbos. Lietuvių kalba liko tik kaimiečių, gyvenančių šiaurinėse pastogėse kalba. Teji jų kalba ir buvo didžioji lietuvių bėsaugotoja.

Lietuvių tautai padaryta didžiulė skriauda — diduomenė prisiėmė svetimas kalbas, nuleto nuo lietuvių tautos reikalingą ir jų sukurto dvasinės vertybės atiteko svetimiesiems, tik prisiminkim Adamą Mickiewiczų ir k. t.

Kalbos mokslas, lyginant su kitomis mokslo sritimis, yra atsilikęs, nes pradžioje nors ir nagrinėjo įvairius kalbos reikšmės, bet ilgą laiką nebuvo atkreipę reikiamo dėmesio į kalbų giminybę, jų lyginimą. O tik 1816 m. Francas Bopas parašė veikalą ir pirmą kartą mėgino lyginamuoju — istoriniu metodu aiškinti kalbotyros reikšmę. Tik lyginamojo — istorinio metodo dėka, stebėtinai greitai pažengė kalbotyros mokslas.

Tik lyginamojo — istorinio metodo atradimo dėka lietuvių kalba susidomėjo viso pasaulio kalbininkai ir šiaudinės pastogės kaimiečių kalba užėmė pirmąją vietą kalbų moksle ir įvairių universitetų kalbininkai vyko į Lietuvą susipažinti su lietuvių kaimiečių kalba.

Lietuvių tauta tuomet buvo pavergtą — atrodė gyvena pasakutines dienas: svetimieji mokslininkai ryžosi išgelbėti mokslui reikalingas žinias — užrašinėjo lietuvių dainas, pasakas mįsles. Tik vėliau atsirado ir iš lietuvių, kurie rūpinosi savo gimtąja kalba, jos išli-

M. ŠILEIKIS

LAIVELIAI

kimu — rūpinosi lietuvių kalbotyra.

D. Neru tyrinėjo — aprašė senovinę indų kalbą — Sanskritą ir padarė šį išvadą: „Artimiausia Sanskritui. Europos kalbų tyrininkas poį yra lietuvių kalba.

Fr. Bopas (1791 - 1837) 1833-1852 m. išleido trijų tomų „Lyginamąją sanskrito, Avestos, graikų, lotynų, lietuvių, senosios slavų, gailų ir vokiečių kalbų gramatiką“. Taigi lietuvių kalba jau įvedama į tarptautinę kalbotyros mokslą. Tik nuo dabar lietuvių kalba nors ir pamažu, bet vis įgavo didesnę reikšmę kalbotyros moksle. Mat, Lietuva dar neturėjo savo kalbininkų ir lietuvių kalba nebuvo tyrinėta ir svetimiečiai kalbininkai neturėjo iš ko pasimokyti lietuvių kalbos.

Fr. Bopas pirmojo savo knygoje „Apie sanskrito kalbos asmenavimo sistemą, lyginant ją su graikų, lotynų, persų ir germanų kalbų sistemomis...“ dar lietuvių kalbos netyrinėjo. Bet šioje knygoje Fr. Bopas jau kalba apie šių kalbų giminybę, bendrą kilmę ir kad šių kalbų veiksmažodžiai sudaro bendrą sistemą ir kad vienos kalbos faktus galima paaiškinti pasinaudojant kitos kalbos faktais. Ir jis davė šioms kal-

BUVAU PASINERUSI ALKOHOLYJE

KODEL ATEJAU Į NEŽINOMĄ ALKOHOLIKŲ SAJODĮ IR JAME PASILIKAU?

Pirmiausia aš atėjau į „AA“, nes negalėjau pati nustoti gerti alkoholio. Antra, nebeturėjau kur ir pas ką kreiptis, kad atsipalaidučiau nuo girtavimo. Gydytojas gydė nuo nervų, o apie alkoholio vartojimą niekad jam teisybės nesakiau. Teko lankytis ir pas psichiatrą, bet tai buvo tik pradžioje mano girtavimo ir labai trumpą laiką.

Kaip iki šio taško atėjau, yra ilga istorija; neįmanoma trumpame straipsnyje viską išpažinti. Bet yra keletas faktų, kuriuos norėčiau skaitytojui pateikti, ypač tam, kuris nežino, kaip kontroliuoti besaikį alkoholio vartojimą arba mano, kad gal jis yra alkoholikas.

Šiandien aš žinau, kad esu alkoholike. Man nebėra gėdos prisipažinti, nes šiandien supran-

boms šiandien vartojamą terminą — indoeuropiečių kalbos. Fr. Bopo atrastu metodu naudojosi kiti mokslininkai ir lyginamoji kalbotyra, kaip mokslo disciplina, smarkiai žengė pirmyn — buvo rašomi nauji kalbotyros veikalai.

(Bus daugiau)

tu alkoholizma. Alkoholikas nėra silpnas ar be valios žmogus ar koks išsigimėlis. Jis yra žmogus, kuris turi treją ligą — fizinę, protinę ir dvasinę. Niekas negimsta alkoholiku, bet sakoma, kad yra tam tikra alkoholio asmenybė.

Perskaičiusi ir „Alcoholics Anonymous“ knygą jaučiausi artima Bill W., vienam iš „AA“ steigėjų. Jis taip pat visą gyvenimą jautėsi esąs skirtingas nuo kitų, sunkiai pritaipęs prie draugų, vienišas, nusikraustas ir ypač baimingas. Po pirmo išgėrimo jis pasiūto daug geriau ir gerdavo, norėdamas išlaikyti tą jausmą.

Protinė alkoholizmo ligos dalis šiandien man labai aiški. Žinau faktus, kurie privėdė mane prie alkoholizmo. Aš dažnai kartoju žodį šiandien, nes šiandien aš žinau. Prieš ateidama į „AA“, aš visiškai nesupratau alkoholizmo ir mačiau, kad turiu neišgydomą nervų ligą ir tikriausiai pateksiu į psichiatrinę ligoninę.

Per karą mano šeima buvo suardyta. Visa laiką būdama tremtyje, mačiau ir jaučiau vargą bei skausmą. Tai paveikė

mano protą, jausmus ir pagaliau kūną.

Kai sulaukiau 15 metų amžiaus, pirmą kartą gėriau alkoholi baliuje ir po to beveik per kiekvieną pobuvį nusigirdavau bei sirgdavau. Maniau, kad taip turi būti. Nekartą mačiau, kai vyresnieji taip pat darydavo. Išgerimai vykdavo tik savaitgaliais, bet aš jų labai laukdavau, nes tada galėdavau atsipalaiduoti nuo emocijų ir jaustis laisvai. Kai ištekejavau, girtavimas padidėjo, nes vyras irgi mėgo išgerti. Apie tą laiką pradėjau daugiau gerti ir jausti, kad su manim kažkas netvarko, nes vis pasigeriu. Tada pradėjau keisti gėrimus (pvz. nebegėriau degtinės, tik alų), nes maniau gal atrasiu gėrimą, nuo kurio taip smarkiai nepasigeriu. Vedybiname gyvenime buvo sunku sugyventi su giminėmis. Taip pat mano vyras — labai skirtingo charakterio. Susilaukusi vaikų maniau, kad viskas pasikeis, bet, deja, viskas pablogėjo, nes turėjau didelę atsakomybę.

Tuo laiku visi pradėjo priekaišti, kad per daug gerių, kad turėčiau valdytis, bet niekas nežinojo, kaip tai įvykdyti. Aš tik norėjau, kad JIE mane paliktų ramybėje. Galvojau sau, kad jeigu ne JIE, gal ir negėriaus. Emocinis mano stovis darėsi kritiškesnis. Jaučiausi labai vienišas, baimingas ir pradėjau sąvęs neapkęsti.

Po kiekvieno pergyvenimo, ar tai būtų šeimoje, ar tarp draugų, ar darbe, girtavimas pasidarė dažnesnis ir didesnis. Iš darbo nebuvau atleista, bet dažnai keičiau darbo vietas, nes praleisdavau dienų dėl pagirių (hangover).

Savaime aišku, emocijos vis daugiau veržėsi į kontrolės, ir alkoholio įtakoję pasikeitė mano asmenybė. Buvau girdėjusi apie „AA“ per radiją bei televiziją ir jaučiausi artima tiems, kurie po girtavimo sekanciją dieną neatsimindavo ką sakė, kur buvo ir ką darė. Anglai tai vadina „black-out“.

Nuėjau į „AA“ susirinkimą. Kai pamatiau tuos vargšus žmones (skid-row), kurie viską buvo praradę, buvę kalėjime ir be pročių namuose, nutariau daugiau negerti, nes nenorėjau tokia pasidaryti. Bet po poros mėnesių aš vėl pradėjau išgerti pobuvuose. Bandžiau saugotis ir sekti savo gėrimą. Iš pradžių

lyg ir sekėsi, bet po kelių savaičių vėl pasineriau alkoholizme.

Praėjo metai. Šeimoje reikiai ėjo blogyn. Vaikai pradėjo manęs neapkęsti. Nustojau visiškai autoriteto ir pagarbos jų akys. Tada vėl bandžiau eiti į „AA“. Šį kartą susirinkimas buvo gražioje vietoje. Sėdėdama už stalo, girdėjau, kaip žmonės dainavo, kaip šypsojosi, kaip kalbėjo apie savo alkoholizmą. Jie buvo draugiški, bet aš jų nenorėjau, jais nepasitikejau, be to, nenorėjau būti kaip jie — alkoholike.

Vėl bandžiau kontroliuoti savo girtavimą. Šeimos reikalai vis blogėjo. Sveikata taip pat ėjo blogyn, ypač išvaizda. Blauzstės laikotarpiu darėsi trumvesni, ir jau gerdavau kas trečią dieną, o dvi dienas žiauriai sirgdavau. Menkiausiu kasdieniui sprendimui buvo man neįmanomi padaryti be alkoholio. Su žmonėmis bendrauti be alkoholio irgi nebegalėjau. Didžiausias rūpestis buvo — kur ir kaip išgerti, kad niekas nepfnotų. Vyras pradėjo slėpti nuo manęs gėrimus, o aš jų įjieskoti. Po kiekvieno pasigėrimo, prisiekdavau sau, kad tai paskutimasis kartas, kad daugiau nebegersi. Po kiekvieno pasigėrimo buvau pilna gėdos, neapykantos ir maniau, kad einu iš proto. Alkoholis mano nervų neberamino, mano įtampų nebelegindavo. Beliko būti pavsmertai užmiršimui.

(Bus daugiau)

— Šitas gydytojas tiesiog stebukladarys. Jis išgydė mano žmogą per penkis minutes.

— Kokiu būdu?

— Pasakė, kad visi jos negalavimai — tai besišartinančios senatvės simptomai.

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● **LITERATURA**, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstą, Vinco Krėvės, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Raukčio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Ciurlonio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● **DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE**, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● **VIENTISO ŽMOGAUS GYVENIMAS**, Antano Rūko apraštas Juozo Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožių aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

● **LIETUVISKASIS PAMARYS**, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labgūvos apskrčių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vietovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$6.

● **KĄ LAUMES LEMĖ**, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

● **JULIUS JANONIS**, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jašinsko knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų ji galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

● **SATYRINĖS NOVELĖS**, M. Zoschenko kūryba, J. Valaičio vertimas. 200 psl. knygoje yra 40 apsakymų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštą, pridėti dolerį persiuntimo išlaidoms.

3 — Naujienos, Chicago, 8, III. Thursday, June 4, 1981

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIJA NOREIKIENE

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ROPISTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šlokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

404 puslapių.

Kaina \$8.

Persiuntimas \$1.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980
Subscription Rates:
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per
six months, \$12.00 per 3 months. In
other USA localities \$40.00 per year,
\$22.00 per six months, \$12.00 per
three months. Canada \$45.00 per year;
other countries \$48.00 per year.

25 cents per copy
Užsienio: metams \$48.00
pusiui metų \$24.00
Viešasis pirmos dienos
dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:
metams \$45.00 Naujienos eina kasdien, išskyrus
pusiui metų \$24.00 sekmadienius, leidžia Naujienų Ben
trims mėnesiams \$12.00 drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago
vienam mėnesiui \$6.00 IL 60608. Telef. 421-6100.

Kitose JAV vietose:
metams \$40.00 Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJINIŲ raštinė atdarė kasdien, išskyrus sekmadienius,
nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

- Turime rankoves pasirašyti, diržus susipausti ir dirbti, - pareiškė sekr. Haig

Turime rankoves pasirašyti, diržus susipausti ir, prakoito nesigailėdami, dirbti, — susirinkusiems laikraščio redaktoriams Washington pareiškė Valstybės sekretorius Alexander Haig.

Praeitą pirmadienį ir antradienį, birželio 1 ir 2 dienomis, Valstybės departamento didžiojoje salėje buvo sukviešti įtakingesnieji angliškų ir kitakalbų laikraščių redaktoriai, kad galėtų išklausti tikslų žinių apie dabartinę tarptautinę padėtį ir besikeičiančio gyvenimo naują padėtį. Trumpus dalykiškus referatus skaitė įvairūs pareigūnai ir naujai į Valstybės departamentą atėjusieji skyrių vedėjai. Diplomato, į 24 valandas neišėjusių ir neišmokusių. Sekretoriui Haig teko rinktis savo bendradarbius iš buvusių departamento pareigūnų. Didoka dalis jų yra demokratai, kiti nepriklausę jokiai politinei organizacijai. Bet Valstybės departamente partinė priklausomybė neturi didelės svarbos. Prezidentas Reaganas gen. Eisenhowerio laikais dar buvo demokratas. Jo tėvas demokratu jį išaugino. Bet šiandien prezidentas Reaganas yra respublikonų vadas, o sekretoriui Haig reikia rinktis bendradarbius iš demokratiškai nusiteikusių diplomatų. Partinė priklausomybė neturi didelės reikšmės, bet diplomatinis papročius, veikiančių sutarčių, takto ir priimto elgesio iš gatvės paimti politikai nemokės. Bendradarbius reikia rinkti iš demokratų diplomatų.

Savo pavaduotojų sekretorius pasirinko patyrusį diplomata Walter J. Stoessel Jr. Jis baigė Kansas universitetą ir nuo 1947 metų dirba diplomatinį darbą. Jis ėjo įvairias pareigas Venezueloje, Vokietijoje, Rusijoje, Lenkijoje, o 1974 metais jis ir vėl nuvyko į Maskvą, kaip JAV ambasadorius. Jis pramoko rusiškai, galėjo laisvai skaityti sovietinę spaudą ir susikabinti su rusais. Nė vienas JAV ambasadorius taip gerai rusų komunistų nepažino, kaip juos pažino Stoessel.

Jam bevaldant ambasadą, buvo atidengtos Sovietų slaptos vielos, praveistos iš greta stovinčio mūrinio lauko. Tai buvo skandalas, kurį ambasadorius Stoessel atidengė visoje pilnomoje. Amerikos elektros specialistai, besek-

A. Cooper Skupas

Čikagos miesto vaizdas

dami slapta įvestas vielas, priėjo prie lauko rūsyje sėdėjusių rusų, rekorduojančių ambasadoje vykusius pokalbius. Dabar ambasadorius Stoessel yra Valstybės departamento politikos vedėjas, dešinioji sekr. Haig ranka.

Ponas Stoessel pirmadienio popietę informavo suvažiavusius redaktorių apie bendrus JAV užsienio politikos didžiulius tikslus, o vėliau labai įdomiai atsakė į redaktorių paklausimus. Prez. Reaganas ir sekretorius Haig laikosi pagrindinių užsienio politikos dėsnių, kurie Senato jau anksčiau buvo nustatyti.

Buvo įdomių referatų apie JAV politiką Azijoje, Vidurio ir Pietų Amerikoje, Afrikoje, bet pats įdomiausias pranešimas buvo Valstybės departamento pareigūno A. C. E. Quaintono. Antradienio popietę jis skaitė paskaitą apie valstybių vartojamą terorą savo valiai primesti. Jis jau tris metus rinko medžiagą apie kelias valstybes, terorą padėjusias savo užsienio politikos pagrindams. Šią problemą buvęs ambasadorius Quainton yra išstudijavęs, nusakęs terminus ir tapęs šio klausimo specialistu. Yra pagrindo manyti, kad prezidentas Reaganas, smerkdamas Sovietų Sąjungą už teroro politikos puoselėjimą, gavo medžiagą iš Quaintono kruopštaus darbo.

Referatams pasibaigus, redaktoriai jį apibėrė klausimais, kurie pasidarė dar įdomesni. Pasirodė, kad Quainton ir iš redaktorių galėjo sužinoti jam dar nežinomų faktų. Ypatingai gerai rusų vartotus ir vartojamus veiksmus pažino rusų, lenkų, ukrainiečių bei kubiečių laikraščių redaktoriai.

Penktą valandą atvyko pats sekretorius Haig. Pradėjo jis pasakodamas kelis juokingus kario gyvenimo atsitikimus, bet tuojau perėjo prie Sovietų Sąjungos užsienio politikos. Žinoma, palietė ir JAV užsienio politiką. Jis pripažino, kad paskutiniaisiais metais rusai geriau apsiginklavę ir sudaro pavojų visam laisvajam pasauliui. Sekretorius neaiškino, kodėl taip atsitiko, bet tikiai pa-

VI. BAKČNAS

PASTABOS IŠ TOLO

Išpūdingas Alenos Devenienės pagerbimas

Nesimū čia pareigos leis iš... Kas tie Sinkiai ir jų reziden-
taurios Lietuvos visuomenininkės Alenos DEVENIENES biografines smulkmenas ir jos labai naštis lietuviškai-visuomeninio darbo plėtimui ir ilgus (laiko atžvalgų) kelius, atžymėtus didelių Lietuvos nuopelnų ženklais, kas labai vaizdžiai buvo parodyta toje pagerbimo pobytyje (gegužės 24 d.), kurin, kvietu ir nekviestu, sugužėjo net virš dviejų šimtų — daugiau ar mažiau Alena Devenienė pažįstančių ir gerbiančių lietuvių.

Teatlis man A. Devenienės kaimynas Pacifiko krante — Santa Monikoje, teisininkas Jonas KUTRA, kuris, jei reiklytu, yra bendramintis jos (Devenienės) politinioje veikloje — Valstiečių Liaudininkų pasau-
ležiūroje, kad savo pastabomis apibūdindamas A. Devenienės pagerbimą (gegužės 24 d.) pradėsiu J. Kutros įvadą jo labai kruopščiai paruoštam straipsniui, biografinėm A. Devenienės gyvenimo ir veiklos apybraižoms ("Naujienos" — Nr. Nr. 95, 96 ir 97 — š. m. gegužės mėn.), kai jis (J. Kutra) pradėdamas savo straipsnį "Visuomenininkė Alena Devenienė" (Nr. 95) sako šitaip: "J. ir E. Sinkių ir kt. iniciatyva Kalifornijoje yra rengiamas iškilios visuomenininkės A. Devenienės, sulaukus jai brandesnio amžiaus, pagerbimas, kuris įvyks gegužės 24 d. (taigi — jau įvyko, apie ką čia ir rašau: V. B.) p. p. Sinkių rezidencijoje — Santa Monikoje. Gražu, kai prisimenami mirusieji, bet dar gražiau, kada gyvieji yra pagerbiami" Toks teis. J. Kutros įvadas.

Kaip tik dėlto ir pradėdau nuo p. p. J. ir E. Sinkių rezidencijos, kur gegužės 24 d. susirinko kiek virš dviejų šimtų lietuvių cija, kurioje renginys įvyko. — pagerbti Aleną Devenienę.

Kas tie Sinkiai ir jų reziden-
cija, apie ką jau dažnai esame pastebėję savoje spaudoje, kad pas juos įvairios mūsų organizacijos (lietuviškai patriotinės) rengia savo "piknikus" — gegužinė arba ir mažesnio pobūdžio "subuvimus".

Pora žodžių dėlto apie pačius Sinkius (Juliją ir Emilį) — tos pačios rezidencijos savininkus. Jie prenumeruoja daug lietuviškų laikraščių ir jų pavardė neretai galima užti vieno ar kito laikraščio aukotojų sąrašė. Yra parėmę kai kurių knygų išleidimą, kai prenumerata buvo renkama iš anksto. Dar tokia "smulkmena": esu pats pastebėjęs, kai kokios Lietuvos organizacijos piknikas gegužinė rengiama ju sodyboje — jie patys stovi eilėje (paskutiniai) nusipirkti rengėjų paruoštus pietus... Ju pavardė galima rasti ir šalpos ir kitų organizacijų aukotojų sąrašuose. Tai vos keli Sinkių šių dienų gyvenimo lietuviški bruožai.

Nei geresnės vietos, nei laiko, nei oro A. Devenienės pagerbimą rengusieji jos kaimynai ir draugai — negalėjo net tiksliausiais kompiuteriais suderinti: milijonieriai — pas milijonierius (Sinkiai — Deveniai), sekmadienis gegužės 24 d. — liuosas nuo kitų ir bet kur lietuviškų renginių, oras pajūryje (vies vienas blokas žavėtina palmių alėja nuo kranto) tokiai "party" laukė (Sinkių sodyboje — aplink beveik "olympic" dydžio plaukiojimo baseiną) — niekur ir nieko geresnio negalėjo būti sutapdinta bet kokiomis kitokiomis sąlygomis. Teatlis man ponia A. Devenienė ir ponai sinkiai, kad trumpą to renginio apžvalgą pradėdau Sinkių rezidenciją, kurioje renginys įvyko. Pirmiausia — apie rezidenciją

išv. sp. Čia Amerikoje mes dažnai, spaudoje, vienas kito geresnį namą (arba kaip aš vadinu "stubą") vadiname rezidencija. Tai tvarko'e, nes amerikiečiai "rezdencijai" neskiria iškilaus vardo — jiems rezidencija yra — gyvenamoji vieta. Suti-kime su tuo. Bet lietuviškame gyvenime rezidencija reiškia kur kas daugiau (negu namas ar mano "stuba") ir tai labai aiškiai išskaitytina abiejose enciklopedijose: Lietuvių Enciklopedijoje (Kapočiaus) — rezidencija "... vyrų ausybės ar valstybės galvos, o taip pat asmenų, einančių aukštas administracines pareigas, nuolatinė būstinė". La-bai su mažu skirtumu "rezidencija" aptariama ir 1972 m. Vil-niujų "Šeštame "Dabartinės Lietuvių kalbos žodyne" kur sekama, kad rezidencija: "... vyrų ausybės ar valstybės galvos būstinė". Šiuo atveju reikia su-tikti ir su Kapočiaus enciklope-dijos redaktoriais ir su okupuot-os Lietuvos žodyno lietuvišais kalbininkais. Pastebėjau čia rezidencijos pavadinimo interpre-taciją kiek plačiau, nes norėau parodyti tą žodį — pavadinimą įžengiant į milijonierių Sin-kių rezidenciją, kurioje buvo pagerbta irgi milijonierė Alena Devenienė.

(Bus daugiau)

Antanas Vaivada,

buvęs Naujienų redakcijos na-rys, Dariaus-Girėno bei Felikso Vaitkaus skridimų per Atlantą organizatorius, Antrojo Pasauli-nio karo veiklus JAV karys ir Valstybės departamento tarnau-tojas, šeimos ir kelių senų pa-žįstamų tarpe pirmadienį gra-ziame restorane paminėjo savo 70 metų amžiaus sukaktį. Vai-vada sveikas, atrodo daug jau-nesnis, užverstas įvairiais dar-bais ir toliau tebedirba nading-ą darbą ir prižiūri savo namą bei daržą. Jam buvo palinkėta sveikatos ir energijos.

LIETUVOS RYTŲ IR PIETŲ SIENOS

Prof. MYKOLAS BIRŽIŠKA

(Tęsinys)

Jie per mažai informuoti apie Lietuvą. Tačiau juos vilioja Lietuvos ūkio reforma ir pažanga. Jie, skirtingai negu tie, užkietėjusieji lenkuojan-tys, nepriklausomosios Lietuvos lietuvių mato pažangą, sugebantį ir daug žadantį žmogų. Karo metų daugelis nepriklausomos Lietuvos lietuvių atsidadė Dysnoje, Vileikoje, Lydoje, Naugardu-ke, Slonime, Gardine bei kitose rytų vietovėse. Jų patyrimas patvirtino čia pateikiamus išvedžioji-mus. Ekonominiai lietuvių sugebėjimai atvėrė akis ir daugeliui užkietėjusių antilietuvių. Todėl mums atrodo, kad užtektų išmintingos ūkio ir ad-ministracinės politikos, kad per trumpą laiką pa-trauktume lietuvių pusėn ir didžiąją dalį prieš lietuvius nusistačiusių lenkuojančių Vilniaus krašto gyventojų.

Vilniaus krašto daly nuo buvusios adminis-tracinės linijos iki 1920 m. sienos, pagal 1942 m. Lie-tuvos gyventojų surašymo davinius, yra apie 1,3 milijonų gyventojų. Kiek yra tamie skaičiuje len-kuojančių? Lenkuojantieji sudaro, kaip sakytą, didesnę dalį Vilniaus miesto ir Vilniaus, Asme-nos, Augustavo ir Suvalkų apskričių gyventojų ir mažumą Brėslavijos, Lydos ir Trakų apskrityse (reikia prisiminti, jog Mykolas Biržiška užrašęs

savo pastabas 1946 metais — Red.). Visose tose apskrityse, be trijų pastarųjų, ir Vilniaus mieste 1942 m. būta apie 570 tūkstančių gyventojų. Jei jų tarpe lenkuojančių skaičiuotume net 70 nuoš. (1942 m. surašinėjimas rodo tik 50%), tai jų skai-čius tose srityse siektų apie 300.000. Lydos, Brėslavijos ir Trakų apskrityse tokių lenkuojančiųjų rastume daugiausia 80.000 (iš maždaug 250.000 gyventojų). Vadinasi, 1920 m. sienose Vilniaus krašte turėtume apie 330.000 lenkuojančių ir apie 920.000 kitokių. Jeigu prie Lietuvos būtų prijung-tos tolimesnės Vilniaus ir Gardino kraštų sritys, apie kurių plotus kalbėsime vėliau, su apie 1 mi-lijoną gyventojų, tai tarp tų gyventojų lenkuo-jančių turėtume apie 1%, o visi kiti yra arba mums palankūs, arba neutralūs "tutešiai".

Dažnai būkštaujama, kad vadinamieji "tu-tešiai", kalbantieji gudiškai, ilgainiui gali pasi-sakyti už Gudiją, ypač jei Gudija taptų nepri-klausoma valstybe. Žinoma, gali taip atsitikti, ta-čiau tai daugiausiai priklausys nuo mūsų pačių politikos. Jeigu mes sugebėsime pradžioje padėti gerus pagrindus, tai ateitis bus gana užtikrinta. Austrijoje prieš "anšlūsą" buvo labai daug jo sa-lininkų Slovakijoje ir Kroatijoje, sugriauant Čekoslovakijos ir Jugoslavijos valstybes, taip pat buvo reikšta nemaža entuziazmo. Kur yra tie "anšlūsai" šalininkai ar entuziastai šiandien? Netenka abejoti, kad tokių yra likę tik maža sau-jelė. Visi kiti nusivylė. Panašiai yra Vilniaus bei Gardino krašte. Kai šiandien kalbi su tų kraštų

gyventojais ir klausį jų, kuriai valstybei jie norė-tų priklausyti, jie nesvyruodami atsako, kad tai, kuri suteiktų jiems geriausias gyvenimo sąlygas. Užsiminus apie Gudiją, jie purto galvas, nės šią jie jau spėjo pažinti ir netiki, kad nepriklausoma Gudija atneštų geresnį gyvenimą, negu sovietinė. Toks ar panašus atsakymas yra gaunamas iš prasileidusių žmonių, o paprastoms Vilniaus ir Gardino krašto masėms Gudijos sąvoka aplamai yra nesuprantama. Jeigu Lietuva taptų dvikalbė valstybe, tai taip pat nereikia manyti, kad kal-bantieji gudiškai būtinai jau trauktų į Gudiją. Belgija ir Šveicarija čia duotų gražų pavyzdį. O Belgija, palyginti, yra jauna valstybė.

Kiekvienai laivininkystei pritaikytas pajūris turi savo ūkio užnugarį. Jis siekia tiek toli į žemę, kol jis pasiekia panašų kito pajūrio ar žmo-gaus sukurtą ūkinio vieneto užnugarį. Mūsų pa-jūrio užnugaris į rytus ir į pietryčius tęsiasi tol kol pasiekia sritį, kurio vandens keliai, sauskeliai ir geležinkelų tinklas yra nukreiptas į Juodąją jūrą. Trumpai tariant, mūsų pajūrio ūkinis užn-garis siekia ne mažiau, kaip iki Sovietų Gudijos rytinių ir pietinių sienų. Tuo būdu mūsų pajūrio trauka toli peržengia Lietuvos teritoriją.

Paciame krašte ūkinis gyvenimas pulsuoja per susidariusius centrus. Kiekvienas toks cen-tras taip pat turi savo užnugarį, kuris nebūtinai į visus šonus lygiai nutoles. Tai dažnai pareina nuo vandens kelių, kalnų, pelkių ir nuo paties krašto ūkio pobūdžio. Kraštai, kurių ūkis yra

daugiau vienašališkas, pav., žemės ūkio, daugelį dalykų turi atsigabenti iš užsienio, o savus gami-nius eksportuoti. Jeigu prekių pasikeitimas vyks-ta su visais kaimynais ir per visas valstybės sie-nas, tai tokia valstybė, apskritai, nesudaro ku-riam nors vienam ypatingam ūkiniam židiniui ar pajūriui užnugario. Bet jei prekių pasikeitimas vyksta daugiausiai viena kryptimi, kaip Lietuvos pavyzdys rodo, tai tokiose valstybėse pasikuri ūkio centrai dažnai savo užnugarius išaugina į prie-singą pusę nuo to ūkinio židinio, į kurį yra at-kreiptas visas krašto ūkis. Lietuva savo prekes siųsdavo į Vakarų Europą. Pigiausias prekiavi-mo kelias yra jūra. Tiesa, Ukraina yra pakanka-mai pramoningas kraštas, ir ji galėtų daugelį mums reikiamų prekių pateikti visai iš priešin-gos Baltijos jūros pusės. Tačiau Ukraina mums Vakarų Europos nepakeis. Viena, kad Sovietų Rusijos ūkis yra labai užduras; antra, tatau svarbiausia, kad Ukraina yra kartu ir žemės ūkio kraštas, ir kaip toks, negali pirkti mūsų žemės ūkio gaminių. Vadinasi, su Ukraina galėtų vykti tik vienašališka prekyba, ir tai tik tiek, kiek jos nenukonkuruotų Vakarų Europa dėl pigesnio transporto jūra.

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

SVENTO RASTO TYRINĖTOJAI duoda veltui kietais viršeliais įrašytą knygą apie šventąjį Rastą. Pirmieji atėjusieji į Naujienas galės gauti: 1) "Amžių planą", 374 psl., vardų rodyklės, arba 2) "Kasdieninė dangiškoji mana", 200 psl., kasdieniniai pamokymai, arba 3) "Laikas prisiartinio", 358 puslapių.

Knygas veltui gaus pirmieji atėjusieji. Kas norės daugiau šios rūšies knygų, tai prašoma kreiptis į:

SVENTO RASTO TYRINĖTOJAI
5421 So. Mozart Avenue,
Chicago, IL 60632

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicines direktorius
1938 S. Manhattan Rd., Westchester, IL
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 542-2727 arba 542-2728

TEL. 233-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

**INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGAS**
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos telefonas: 443-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortelės.
R. SERENAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A.M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo
dienio iki penktadienio 4:00-4:30
val. popiet. Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto
Vedėja — Aldona Daukas
Telef.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penk-
tadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

**PATS SKAITYK IR DAR KI-
TUS PARAGINK SKAITYTI
DIENRAŠTĮ "NAUJENOS"**

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

Bridgeporto Lietuvių Namų Savi-
ninkų draugijos susirinkimas įvyks
šeštadienį, birželio 6 d., 1 val. popiet,
3808 S. Union Ave. Nariai kviečiami
atsitinkanti, nes yra svarbių reikalių
aptarti, ir reikės užsimeklėti nario
tuokles, kad neliktumėte suspenduoti.
Po susirinkimo — vasės. Valdyba

St. Petersburg, FL.

St. Petersburgo Romo Kalan-
tos Šaulių kuopa gegužės mėn.
14 dieną surengė Romo Kalan-
tos mirties minėjimą Lietuvių
klubo salėje.

Minėjime šauliai dalyvavo su
vėliavomis, uniformuoti vyrai, o
moterys tautiniais rūbais pasi-
puosiusios. Minėjimą atidarė
kuopos pirmininkas A. Gudonis,
prašydamas sugiedoti Amerikos
ir Lietuvos himnus. Po to majo-
ras L. Verbickas uždegė žvakutę
prie Romo Kalantos portreto.
Pakviestas kalbėti inž. A. Šukys
apibūdino Romo Kalantos asme-
nį, išskeldamas jo didelį pasiry-
žimą dirbti dėl savo Tautos lais-
vės. Romas, būdamas 19 metų
amžiaus, pasiryžo mirti suside-
ginant. Jo susideginimas išaukė
dideles Lietuvos jaunimo de-
monstracijas, kurios vyko 2-3
dienas ir plačiai nuskambėjo vi-
same pasaulyje, akreipdamas
dėmesį apie esantį pavergtą Lie-
tuvos kraštą.

Toliau kalbėjo Vytautas Na-
vickas, išreiškdamas savo min-
tis, kaip jaunimas samprotauja
apie laisvę. Daugelis Amerikos
jaunuolių apie laisvę turi keistų
samprotavimų, jam yra svetima
ir nesuprantama ideja, kad už
laisvę reikia kovoti. Navickas
entuziastingai išreiškė savo norą
turėti nepriklausomą Lietuvą.
dėl jos kovoti ir su Lietuvos
krašto priešais draugysčių ne-
turėti.

Po to sekė muzikinė dalis, va-
dovaujant muzikui P. Armonui.
Programą atliko vyrų choras,
sudainuodamas keletą dainų,
pritaikintų tai dienai.

Atostogaujanti aktorė Eglė
Vilutienė, iš Chicago, įsijungė
su gražiu jautriu eilėraščiu,
deklamudama apie jaunuclio
mirtį ir motinos skausmą.

Sekantį sekmadienį, gegužės
17 d., Sv. Vardo bažnyčioje bu-
vo atlaikytos šv. Mišios už Ro-
mo Kalantos sielą. Šauliai pa-
maldose dalyvavo su vėliavomis.
Po minėjimo, visi dalyviai bu-
vo pakviesti prie kavutės ir pa-
vairinti skaniais pyragais, ku-
riuos pagaminio šaulės. E. G.

SKIRTUMAS

Mokytojas: "Kai aš buvau jū-
sų metu, galėjau atsakyti į bet
kokį aritmetikos klausimą".

Mokinys: "Bet jūs aritmetikos
mokė kitas mokytojas".

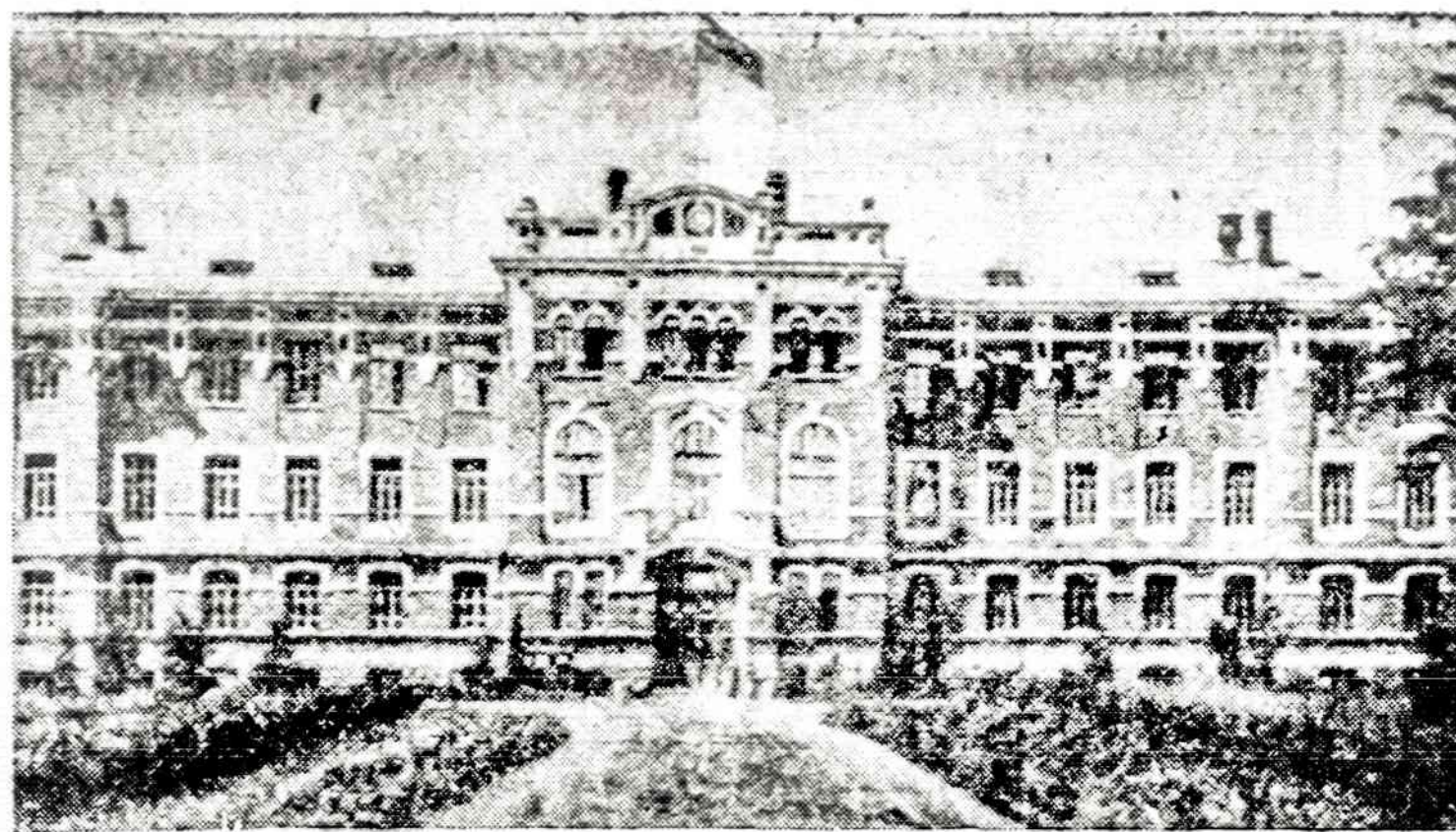
VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue
Cicero, ILL. 60650
Tel.: 652-5245

TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ
Patarnavimai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikštės automobiliams pastatyti

Lietuvos Žemės ūkio akademija

KĄ EITI RASO

KALTIMUS ATMETU

"Akiračiai" spaudos apžvalgo-
je 1980 m. gegužės mėn. nume-
ryje pateikė savo skaitytojams
porą pastraipų iš mano straips-
nio "Vidurio Europos federalis-
tai ir jų idealai", kuris buvo iš-
spausdintas "Europos Lietuvis" 1980 m. Nr. 15. Apžvalgininkas
Vyta. Gedrimas prie tų pastraipų
pridėjo tokį savo komentarą:
"Laukiame, ką į šiuos rimtus
priekaištus atsakys Anglijos lie-
tuvų DBLS centro valdybos žmo-
nės".

Po pusės metų, "Akiračių"
lapkričio mėn. numeryje, pasiro-
dė šitos pareiškimas, pavadin-
tas "Paskalos ardo vienybė":

"Akiračių" 1980 m. nr. 5/119
buvo išspausdinta ištrauka iš
"Europos lietuvio", kurioje klai-
dingai pasakyta, kad Didžiosios
Britanijos Lietuvių Sąjungos
Valdybos nariai dalyvauja Ry-
čių Europos federalistų pro-len-
kiškoje veikloje.

DBLS Valdybos esu įgaliotas
pranešti, kad minėtoji informa-
cija buvo išties klaidinga, pra-
šimanyta. DBLS Valdybos na-
riai nedalyvauja ir nedalyvavo
jokiose nei prolenkiškose, nei
pro-ovietiškos organizacijose.

Visų tu Rytų ir Vidurio Euro-
pos organizacijų, esančių Lon-
done, kuriose bendradarbiauja-
me su panašioje padėtyje esan-
čių tautomis, bendras tikslas
yra atstatyti savo kraštų nepri-
klausomybę. Tas, kas skleidžia
kitokias pasakas, šmeižia Di-
džiosios Britanijos Lietuvių Są-
jungą, ardo D. Britanijos Lie-
tuvų vienybę, kenkia mūsų ben-
dradarbiavimui su kitų kraštų
šė vija, ir tokiu būdu — samo-
tingai ar neramoningai — pasi-
arnauja ir padeda Sovietų im-
perialistinei Valstybei pratesti
lietuvų ir kitų pavergtųjų Euro-
pos tautų nelaisvę.

Didžiosios Britanijos Lietuvių
Sąjungos vardu prašau šį pareiš-
kimą atspausdinti Tamstų reda-
kuojamajame laikraštyje.

Su pagarba

Z. Juras

Didžiosios Britanijos Lietuvių
Sąjungos pirmininkas".

Toks buvo DBLS centro val-
dybos atsakymas. "Akiračiai"
ir tuo DBLS "sveikinimu" pa-
tekė mane prieš Kalėdas, tary-
tum kokie linkėjimai. Pagal
tūms įprastą etiketą už sveiki-
nimo ir linkėjimų padėkoja-
na. Tačiau neskubėjau nė "Aki-
račiams" rašyti "padėkos" ir pra-
tyti, kad išspausdintų, dar iš
pradžios netikėdamas, kad valdy-
ba galėtų pritarti tokiems pareiš-
kimams. Juo labiau neskubėjau

pasisakyti laikraštyje, kurį iki
šiول redagavau.

Man, žinoma, sunkiai supran-
tama, kodėl DBLS pirm. Z. Ju-
ras nutarė išvadinti mane šmei-
žiku ir kitokiais iš to išplaukian-
čiais vardais ne savo leidžiama-
me laikraštyje, kur mano straips-
nis buvo išspausdintas, bet ki-
tapus Atlanto, kur to straipsnio
tebuvo pakartota tik pora pas-
traipų. Laikraščio istorijoje toks
atvejis, tur būt, ne tik retas, bet
vienintelis.

"Akiračiuose" už Atlanto bu-
vau apšmeižtas, dėl to "Europos
Lietuvyje" tos negražios, istori-
jos galima būtų ir nekartoti, jei
ne viena ypatinga aplinkybė.
Mat, daugiau kaip prieš pusant-
rų metų to paties dabar DBLS,
o tada LNB pirmininko Z. Juro
buvau prikalbintas grįžti treje-
tui mėnesių "E. Lietuvio" reda-
kuoti. Laikas bėgo, mėnesių vis
daugėjo, ir man net ligi šiol te-
ko tame darbe išbūti, nors vis
klabinau tą patį pirm. Z. Jurą
ir kitus valdybos narius, kad su-
siraštų, kas pakeičia mane.

Kai dabar tuo pareiškimu LB-
LS centro valdyba pakaltino
mane tegu ir nebūtais dalykais,
aišku, ką galėjau padaryti, tai
prašyti ją skubiai surasti žmo-
gų, kuris perimtų iš manęs tas
pareigas ir redaguotų laikraštį.
Žinoma, savaitinį, kaip leidėjų
buvo įsipareigota ir skelbiama.

Pagal žmogų įprastą reakci-
ją, būčiau turėjęs mesti darbą
tuojau. Gal ir buvo laukta to-
kios reakcijos. Tačiau juk nei

laikraštis, nei skaitytojai nekal-
ti, kad leidėjai-valdyba paskel-
bė tą pareiškimą. Apžmeižtam
man, aišku, nebėra ko rengti nė
tu jau trečias dešimtmetis lei-
džiamų sieninių kalendorių su
pasiskaitymais. 1979 m. buvau
paprastytas grįžti vadovauti Ni-
dos Knygų Klubui. Per tą laiką
keliems autoriams buvo pažadė-
ta išleisti jų knygas. Tikėčiau,
kad tas pažadas bus ištesėtas
prieš likviduojant leidyklą, kaip
dabar leidėjų gyvai įtaigojama
Turėtų kas nors pasirūpinti, kad
ir "Pradalgės" būtų toliau lei-
džiamos, nes skaitytojai ir rašy-
jai kalbina jų nesusetabdyti.

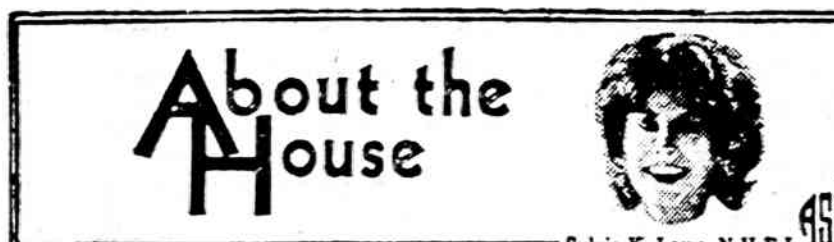
Dar vis svyruoju, ar neturė-
čiau išstoti ir iš DBLS, kurios
dabar n'ekinantieji valdybos na-
riai, bene užpėnai, net įkalbinė-
jo mane priimti garbės nario ti-
tulą! Vienais metais siūlo gar-
bingais titulais apdovanoti, o ki-
tais visi susitarę šmeižiku išva-
dina! Susimildami, kas gi jūs
tokie esate, ponuliai?

Jeigu DBLS nesusiprastų, kad
reikia gerokai persigimti ir ne-
galima spardyti kiekvieno lietu-
višką darbą dirbančio žmogaus,
tai valdyba, ko gera, suspės iš-
vaikyti ir nutildyti visus ir pa-
galiau pasilikti pati viena. Kas
gi tada bus? Gal išsipildys sva-
ionė: dar barai liks...

(Bus daugiau)

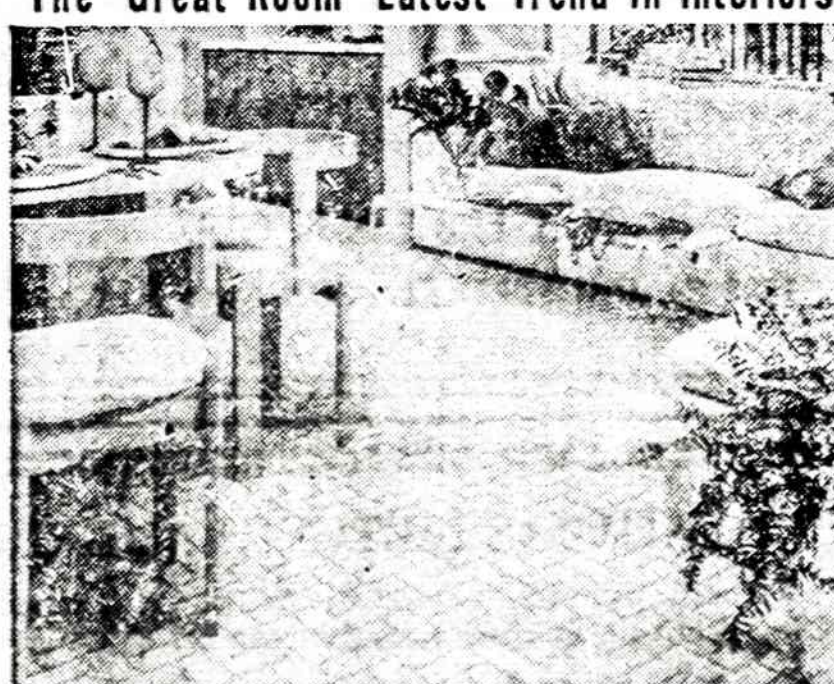
NENUSTOTI LAISVĖS

— Tu Jonai kiekvieną vaka-
rą eini pas tą našliukę. Kodėl
neapsivedi su ja?
— O kur aš tuomet vakarais
nuiesiu?

Sylvia K. Lowe, a member of the National Home Fashions
League, is Floor Fashion Specialist, GAF Corporation.

The "Great Room" Latest Trend In Interiors

Walls between rooms in the home began to disappear in the early 1950's when the so-called "open floor plan" in interiors enjoyed great popularity. An acceleration of home building was caused by returning veterans of World War II.

The desire for something different from the two-story homes many servicemen had left when they went off to war turned the new "ranch-style" houses into a trend. Climbing stairs became passe as all-one-level living was embraced by new families coping with the post-war baby boom.

Now as we enter the energy-conscious 1980's, the open floor plan reappears, looking fresh and new. However, this time it bears a different name. It is called "the great room" which incorporates living, dining and

food preparation activities into one huge space.

The spacious "great room" shown here features an eclectic group of contemporary furnishings. The open-plan concept is further enhanced by joining the kitchen visually with the living and dining areas through the use of the same elegant brick-pattern floor covering. It is GAF's handsome sheet vinyl in the "Newburgh Brick" pattern in White.

This GAFSTAR Softed floor has an easy-care no-wax surface. The deeply textured pattern has the look of real brick, yet retains its natural shine with little maintenance. The Quist-Cor foam interlayer provides comfort, warmth and noise reduction. Available in 9' and 12' widths at your nearest home improvement center or building supply dealer.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAIDOTUVIŲ KOPLYCIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBUSANSO
PATARNAVIMAS
★
TURIMA
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

P. J. RIDIKAS

3604 So. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: OLYmpic 2-1002

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3819 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-1183 - 1138

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4418

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-3401

6 — Naujienos, Chicago, 8, Ill. Thursday, June 4, 1981